

ÅRSRAPPORT

2016

SPAREKASSEN **DJURSLAND**

Cvr.nr. 70558114

Årsrapport 2016

SPAREKASSEN DJURSLAND

Langgade 42, Vivild, 8961 Allingåbro
Telefon 86 48 60 22 – Telefax 86 48 68 19
CVR-nr. 70558114
Internet: www.spardjurs.dk
E-mail : mail@spardjurs.dk

Indholdsfortegnelse:

Påtegninger

Side 2	Ledelsespåtegning
Side 3	Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Ledelsesberetning

Side 5	Ledelsesberetning
Side 19	Risikostyring
Side 25	Strategiske alliancer og samarbejdspartnere

Årsregnskab

Side 26	Resultat- og totalindkomstopgørelse for 2016
Side 27	Balance pr. 31.12.2016
Side 29	Egenkapitalopgørelse for 2016
Side 30	Noter – anvendt regnskabspraksis
Side 36	Noter – usikkerhed og skøn
Side 38	Noter – risikostyring
Side 42	Noter – hoved- og nøgletal
Side 43	Noter – resultatopgørelse og balance
Side 54	Noter – eventualforpligtelser
Side 56	Kapitalopgørelse

Sparekassens afdelinger:

Allingåbro	Hovedgaden 82, 8961 Allingåbro Tlf. 86 48 17 55
Auning	Centervej 8, 8963 Auning Tlf. 86 48 47 66
Grenaa	Sønderport 2, 8500 Grenaa Tlf. 87 79 79 79
Hornslet	Tingvej 10A, 8543 Hornslet Tlf. 87 62 17 17
Knebel	Knebel Bygade 21 A, 8420 Knebel Tlf. 87 52 13 20
Ryomgård	Vestergade 39, 8550 Ryomgård Tlf. 86 39 43 55
Vivild - hovedkontor og erhvervsafdeling	Langgade 42, Vivild, 8961 Allingåbro Tlf. 86 48 60 22

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 for Sparekassen Djursland.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af Sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Sparekassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Sparekassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Vivild, den 23. februar 2017

Direktion

Peter Lading Sørensen

Bestyrelse

Christian St. Nielsen
formand

Christian Greve

Palle Knudsen

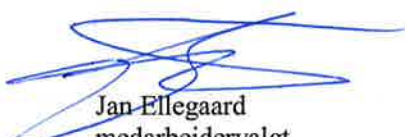
Karen F. Lisvad
medarbejdervalgt

Pernille Amstrup-Bønløkke
næstformand

Paul Busk Jensen

Jan Ellegaard
medarbejdervalgt

Leif Rygaard Jensen*

Lene Brejnegaard

*Uafhængigt bestyrelsesmedlem med særlige faglige kvalifikationer jfr. revisionsudvalgsbekendtgørelsen.

Til repræsentantskabet i Sparekassen Djursland

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Hvad har vi revideret

Sparekassen Djurslands årsregnskab for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 omfatter resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, kapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af Sparekassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revision (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med regnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ansvar for regnskabet og revisionen

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Sparekassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende den fortsatte drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Sparekassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugere træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Sparekassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om sparekassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at sparekassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Skive, den 23. februar 2017
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Michael Laursen
statsautoriseret revisor

Årsrapporten for 2016 i overskrifter:

Årets resultat før skat udgør 14,1 mio. kr., og må betegnes som værende tilfredsstillende set i lyset af det fortsatte lave renteniveau, høje niveau for nedskrivning på udlån og tilgodehavender samt niveau for nedskrivning af Sparekassens domicilejendomme. Øgede netto rente- og gebyrindtægter og fokus på omkostninger er medvirkende årsag til det tilfredsstillende resultat. Følgende hovedoverskrifter beskriver året 2016:

- forretningsomfanget er øget med 7,5 %
 - » uændret udlån
 - » stigning i indlån på 5,1 %
 - » stigning i eventualforpligtelser (garantier) på 49,4 %
- øgede netto rente- og provisionsindtægter med 2,9 mio. kr.
- omkostninger til personale og adm. øget med 1,4 mio. kr.
- øgede nedskrivninger af udlån og tilgodehavender med 3,7 mio. kr.
- øgede nedskrivninger af immaterielle og materielle aktiver med 4,2 mio. kr.
- tilbageført værdiregulering med 6,2 mio. kr.
- fortsat solid likviditet
- aktuel solvensoverdækning på 6,1 %-point og 5,5 %-point efter opfyldelse af kapitalbevaringsbuffer
- forventning til 2017 om en beskeden organisk vækst og et resultat på 20 - 25 mio. kr. før kursreguleringer, nedskrivninger og skat.

Hovedaktivitet

Sparekassen er et lokalt funderet pengeinstitut, hvis hovedaktivitet er almindelige pengeinstitutforretninger, hvorved forstås: modtage indlån, yde lån og kreditter, handel med værdipapirer og valuta. Desuden rådgiver Sparekassen omkring finansiering, investering, pension, bolighandel, forsikring m.v. Hovedparten af kunderne i Sparekassen er private kunder og lokale erhvervsdrivende.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste usikkerheder ved indregning og måling knytter sig til nedskrivning på udlån, hensættelse til garantier, værdiansættelse af domicilejendomme, aktiver i midlertidig besiddelse, immaterielle aktier og til Sparekassens beholdning af unoterede aktier i sektorejede selskaber.

Ledelsen vurderer, at usikkerheden er på et niveau, der er forsvarligt i forhold til årsrapporten. Der henvises til anvendt regnskabspraksis i note 1 samt til note 2, hvor væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger i årsrapporten omtales.

Usædvanlige forhold

Finanstilsynets inspektion i december 2016

Sparekassen modtog i september 2016 meddelelse fra Finanstilsynet om ordinær inspektion i Sparekassen i uge 50 i december 2016.

I meddelelsen blev der redegjort for de områder Finanstilsynet ønskede at undersøge – herunder at Sparekassens største eksponeringer skulle gennemgås - i alt 42 eksponeringer med samlet udlån, garantier og uudnyttede kreditfaciliteter på 350,1 mio. kr. Derudover en stikprøve på 50 eksponeringer dækkende SME og 100 eksponeringer dækkende private eksponeringer.

Ved årsrapportens godkendelse har Sparekassen endnu ikke modtaget Finanstilsynets endelige rapport, men Finanstilsynets resultat af inspektionen er af rapporteret til Sparekassens ledelse, og følgende punkter er af betydning for Årsrapport 2016:

* Finanstilsynet har beregnet et yderligere nedskrivningsbehov på 4,9 mio. kr., som er indregnet i årsrapporten for 2016. Nedskrivningen er statistisk beregnet som konsekvens af Finanstilsynets beregning af yderligere nedskrivninger på private eksponeringer på tkr. 306.

* Finanstilsynet har besigtiget tre af Sparekassens domicilejendomme, og har værdisat ejendommene til en dagsværdi, som resulterer i en nedskrivning på 4,8 mio. kr.

* Sparekassens midlertidige besiddelser i form af sommerhusgrunde i udstykningen "Skovsøen", Fjellerup, er ligeledes blevet besigtiget af Finanstilsynet. Besigtigelsen har betydet en værdiregulering på tkr. 598.

* Finanstilsynet har anmodet Sparekassen om at beregne solvensbehovet. Solvensbehovet er beregnet til 10,9 %, og er taget til efterretning af Finanstilsynet.

* Finanstilsynet forventes at udstede påbud, som i detaljer endnu ikke er kendt af ledelsen.

Når Sparekassen modtager den endelige rapport fra Finanstilsynet, offentliggøres denne på Sparekassen hjemmeside – www.spardjurs.dk.

Sommerhusgrunde i Fjellerup

Grundene er ultimo 2014 overtaget af Sparekassen, og engagementet med erhvervskunden er gjort op.

Sparekassen har ultimo maj 2013 anmodet SKAT om nedsættelse af ejendomsskatten på grundene, idet grundværdierne på disse grunde var optaget til en langt højere kvadratmeterpris end på tilsvarende grunde i området. SKAT har nu afgjort sagen, og givet Sparekassen medhold i, at grundene har været værdisat for højt. Grundværdierne er reguleret for 2013, 2014 og 2015, og Sparekassen har modtaget reguleringen i 2016, som i alt kan opgøres til 0,5 mio. kr.

Skift af samarbejdspartner til forvaltning af kunders pensionsmidler placeret i puljer

Sammen med en række deltagere i Lokal Puljepension, valgte Sparekassen pr. 30. juni 2016, at skifte til Lokal Puljeinvest. Der er tale om en nystiftet forening, som forvaltes af Sparinvest. Midlerne i Lokal Puljeinvest står i det enkelte pengeinstitut, og forvaltes på baggrund af en aftale indgået mellem de enkelte pengeinstitutter og den nye forening.

Skiftet sker ud fra et ønske om, at sikre puljekunderne den bedst mulige risikospredning og et solidt langsigtet afkast på baggrund af bredt sammensatte puljer. Ledelsen vurderer at den nye forening kan leve op til denne målsætning.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Det regnskabsmæssige resultat for året 2016 blev et **overskud på 14,1 mio. kr. før skat** mod 12,2 mio. kr. i 2015.

Resultatopgørelse i sammendrag (i 1.000 kr.)	2016	2015
Netto renteindtægter	55.269	54.837
Udbytte af aktier og netto gebyr- og provisionsindtægter	30.108	27.611
Netto rente- og gebyrindtægter	85.377	82.448
Andre driftsindtægter	6.344	6.061
Udgifter til personale og administration	57.209	55.823
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	7.274	3.073
Andre driftsudgifter	595	3.668
Resultat før nedskrivning, kursregulering og skat	26.643	25.945
Nedskrivning på udlån m.v.	14.591	10.930
Resultat	12.052	15.015
Kursreguleringer	2.035	-2.865
Resultat før skat	14.087	12.150

Resultat før nedskrivninger, kursregulering og skat stiger fra 25,9 mio. kr. i 2015 til 26,6 mio. kr. i 2016, eller med 0,7 mio. kr. svarende til 2,7 %. Stigningen skyldes bl.a. følgende forhold:

Netto renteindtægter stiger marginalt fra 54,8 mio. kr. i 2015 til 55,3 mio. i 2016. Dette anses som værende tilfredsstillende set i lyset af fortsat faldende renteniveau samt kundernes forhandlingskraft, og kan primært tilskrives det øgede forretningsomfang, samt Sparkassens fokus på at holde en fornuftig rentemarginal.

Udbytte af aktier og netto gebyr- og provisionsindtægter stiger fra 27,6 mio. kr. i 2015 til 30,1 mio. kr. i 2016. Stigningen skyldes øgede provisionsindtægter som følge af øget forretningsomfang, højt aktivitetsniveau på især boligområdet, og endelig Sparekassens fokus på tilpasning af gebyrer, således at der betales for den ydelse der udføres.

Andre driftsindtægter udgør ultimo 2016 6,3 mio. kr. Andre driftsindtægter består af tilbageførte overtagne nedskrivninger og værdiregulering af udlån fra fusion med Vistoft Sparekasse og køb af kunderne fra Tved afdelingen, idet flere kunder med nedskrivning eller værdiregulering enten har nedbragt deres engagement med Sparekassen, eller at deres økonomiske forhold har udviklet sig positivt. Endelig dækker posten over lejeindtægter fra udlejning af Sparekassens ledige lokaler.

Udgifter til personale og administration stiger fra 55,8 mio. kr. i 2015 til 57,2 mio. kr. i 2016. Stigningen dækker over stigende udgifter til personale med 0,5 mio. kr., som primært skyldes øgede udgifter til social sikring – herunder udgifter til lønsumsafgift, som i 2016 andrager 4,2 mio. kr. mod 3,8 mio. kr. i 2015. Desuden stiger øvrige administrationsudgifter fra 20,1 mio. kr. i 2015 til 21,0 mio. kr. i 2016 – en stigning på 0,9 mio. kr., som primært kan henføres til øgede IT-omkostninger.

Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver stiger fra 3,1 mio. kr. i 2015 til 7,3 mio. kr. i 2016 eller med 4,2 mio. kr. Stigning kan primært henføres til nedskrivning på tre af Sparekassens domicilejendomme.

Andre driftsudgifter falder fra 3,7 mio. kr. i 2015 til 0,6 mio. kr. i 2016. Tidligere dækkede posten primært over betaling til Indskydergarantifonden – en udgift, som er afløst af en langt mindre betaling til Afviklingsformuen. Desuden dækker posten over udgifter til garant- og repræsentantskabsmøde samt udgifter forbundet med sommerhusgrundene i Fjellerup.

Den samlede driftspåvirkning fra nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er i 2016 opgjort til 14,6 mio. kr. mod en driftspåvirkning på 10,9 mio. kr. i 2015. Heri indgår den statistisk beregnede nedskrivning på 4,9 mio. kr., som er konsekvensen af Finanstilsynets inspektion.

Den samlede kursregulering er i 2016 positiv med 2,0 mio. kr. mod en negativ kursregulering i 2015 på 2,9 mio. kr.

Sammenligning af årets resultat med tidligere offentliggjorte forventninger

Forventningerne til resultatet for 2016 før kursreguleringer, nedskrivninger og skat var ved aflæggelse af halvårsrapport for 2016 på 20 – 25 mio. kr.

Det realiserede resultat blev på 26,6 mio. kr., hvilket overstiger de udmeldte forventninger, og kan primært forklares med højere realiserede netto rente- og gebyrindtægter samt et højere niveau for tilbageførte overtagne nedskrivninger og værdireguleringer.

Poster i resultatopgørelse og balance

Renteindtægter er faldende fra 2015 til 2016, og udgør henholdsvis 60,4 mio. kr. i 2016 mod 62,8 i 2015. Der er tale om et fald i renteindtægter af udlån m.v. på 2,4 mio. kr. mens rente af obligationer er uændret.

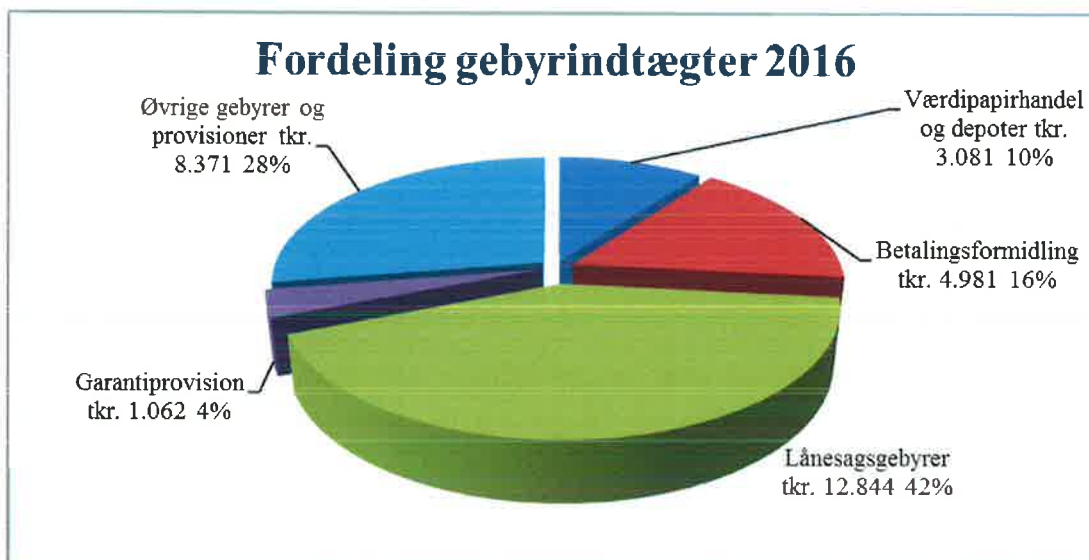
Faldet i rente af udlån m.v., der udgør 4,2 %, skyldes primært Sparekassens konkurrencedygtige produkter med favorable rente: Spar Djurs Boliglån, EKSTRALøn og EKSTRAung, samt at gode kunders forhandlingskraft samt konkurrenternes priser og tilbud til kunderne presser Sparekassens indtjening. Udlån, hvor det har været nødvendigt at nedsætte eller nulstille renten, udviser en stabil og faldende tendens fra 2013 - 2016. Andelen af tilgodehavender med nulstillet rente udgør således 1,61 % i 2016, 2,11 % i 2015, 0,85 % i 2014 og 3,53 % i 2013.

Renteudgifter Sparekassen har god likviditet – en likviditet, som forsøges placeret i obligationer, for derved at generere afkast. Det betyder, at Sparekassen i perioder trækker på kreditfaciliteter i andre pengeinstitutter. I 2016 er der betalt rente til andre pengeinstitutter med 0,1 mio. kr.

Renteudgiften til indlån m.v. falder fra 5,1 mio. kr. i 2015 til 2,4 mio. kr. i 2016. Et fald på 2,7 mio. kr. svarende til 53,5 %. Faldet afspejler Sparekassens tilpasning til det generelt fortsat faldende renteniveau for indlån.

Rente til efterstillede kapitalindskud falder fra 2,7 mio. kr. i 2015 til 2,6 mio. kr., og dækker over rente til supplerende kapital tegnet i september måned 2014.

Posten **gebyrer og provisionsindtægter** stiger fra 28,4 mio. kr. i 2015 til 30,3 i 2016 – en stigning på 1,9 mio. kr. Posten er påvirket af stigende gebyrindtægter vedrørende betalingsformidling, idet denne post stiger fra 4,6 mio. kr. i 2015 til 5,0 mio. kr. i 2016. Lånesagsgebyrer stiger ligeledes fra 11,1 mio. kr. i 2015 til 12,8 mio. kr. i 2016, hvilket primært kan forklares med stor konverteringsaktivitet i forbindelse med omlægning af korte lån og lån uden afdrag i.h.t. realkreditlån anbefaling. Indtjeningen på realkreditlån formidlet via Totalkredit A/S er påvirket af selskabets modregningsret såfremt, en kunde misligholder sine forpligtelser. Denne ret har Totalkredit A/S benyttet sig af fire gange i 2016, og dermed en modregning på i alt kr. 0,5 mio. kr. Øvrige gebyrindtægter er marginalt stigende fra 8,3 mio. kr. i 2015 til 8,4 mio. kr. i 2016. Posten dækker over provision på formidling af skadesforsikringer.

Gebyrindtægterne fordelt på hovedgrupper.

Netto rente- og gebyrindtægter udviser en stigning, idet de i 2015 udgjorde 82,4 mio. kr., og i 2016 udgør de 85,4 mio. kr. Sparekassens primære indtægter viser således en tilfredsstillende udvikling, og vil fortsat være et fokusområde i de kommende år, således at der fortsat kan realiseres fornuftige basisindtægter.

Kursregulering af obligationer, aktier, valuta, pantebreve m.v. udviser en gevinst i 2016 på 2,0 mio. kr. mod et tab på 2,9 mio. kr. i 2015. I 2016 udgør kurstab på obligationsbeholdningen 2,3 mio. kr. mod et tab på 7,5 mio. kr. i 2015. For aktiernes vedkommende er der i 2016 tale om en kursgevinst på 4,5 mio. kr. mod en gevinst på 3,8 mio. kr. i 2015. Resultatet i 2016 er i høj grad positivt påvirket af kursregulering af Sparekassens beholdning af aktier i Egns-Invest Tyske Ejendomme A/S, som alene bidrager med en positiv kursregulering på 1,5 mio. kr. Kursregulering m.v. af øvrige poster, der omfatter udlån til dagsværdi, valuta og øvrige aktiver, er negativ med 0,2 mio. kr. i 2016 og positiv med 0,8 mio. kr. i 2015, og kan primært henføres til negativ kursregulering af andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi.

Aktiebeholdningen har i 2016 bestået af unoterede aktier i sektorejede selskaber og af beholdning af kollektive investeringsforeningsandele i Sparinvest Kapitalforening II. Sparekassens bestyrelsesbeslutning om at forlade markedet for børsnoterede aktier, er fortsat startegien for investering af Sparekassens overskudslikviditet. Sektorselskaberne er blandt Sparekassens samarbejdspartnere. Aktiebeholdningen er ultimo 2016 opgjort til 59,7 mio. kr.

Andre driftsindtægter udgør i 2016 6,3 mio. kr. og udgøres af tilbageførte værdireguleringer på udlån fra Vistoft Sparekasse og kunderne fra Sparekassen Kronjyllands Tved afdeling, idet der er tale om kunder, som efter konverteringen har nedbragt eller flyttet deres engagement med Sparekassen. Endvidere indeholder posten huslejeindtægter for udlejning af ledige lokaler i Sparekassen.

Udgifter til personale og administration er stigende fra 55,8 mio. kr. i 2015 til 57,2 mio. kr. i 2016. De samlede personaleudgifter er steget med 0,4 mio. kr., hvilket primært kan tilskrives øgede udgifter til social sikring.

Sparekassens er organiseret således at alle Sparekassens større erhvervskunder er overflyttet til en central erhvervsafdeling i Vivild afdeling. Norddjurs afdelingerne: Allingåbro, Auning og Grenaa samt Syddjurs afdelingerne: Ryomgård, Hornslet og Knebel har fælles ledelse i form af en privatkundedirektør, og betjener primært private kunder og mindre erhvervskunder.

Vivild afdeling er bemanded med Sparekassens erhvervsafdeling samt Sparekassens stabsafdelinger - dog således, at rådgivere fra andre afdelinger også bemander afdelingen i det omfang kunderne efterspørger rådgivning i Vivild. Organiseringen sikrer, at alle Sparekassens kunder betjenes af medarbejdere med de relevante kompetencer.

Øvrige administrationsudgifter stiger fra 20,1 mio. kr. i 2015 til 21,0 mio. kr. i 2016, og kan primært tilskrives øgede omkostninger til IT – ikke mindste udvikling af nyt software. Bl.a. udvikling af rådgivningsværktøjet 'Advisor', som skal sikre professionel kunderådgivning og optimering af forretningsprocesser. Sparekassen har stort fokus på omkostningsreduktion, og målet er således, fortsat at leve op til målet for basisindtjening pr. omkostningskrone (1,40), og at forbedre indtjening pr. omkostningskrone (1,25), som anført i Sparekassens forretningsmodel.

Andre driftsudgifter udgør 0,6 mio. kr. i 2016 mod 3,7 mio. kr. i 2015.

Nedskrivninger på udlån m.v. Årets nedskrivninger på udlån og hensættelser til garantier påvirker regnskabet med 14,6 mio. kr. i 2016 mod 10,9 mio. kr. i 2015. Nedskrivningerne er fordelt med 7,9 mio. kr. som individuelle nedskrivninger, og 5,3 mio. kr. som gruppevis nedskrivninger. Desuden en værdiregulering af overtagne aktiver på 1,4 mio. kr.

Nedskrivningerne er foretaget på både erhvervs- og privatkundeengagementer. Ultimo 2016 er der i alt foretaget individuelle nedskrivninger med 31,8 mio. kr., hvoraf 17,7 mio. kr. relaterer sig til erhvervskundeengagementer svarende til 55,7 % af de samlede individuelle nedskrivninger. Sparekassen havde i december 2016 inspektion fra Finanstilsynet, hvor Sparekassen var igennem en ordinær inspektion. Inspektionen betød en mernedskrivning på i alt 0,8 mio. kr. på kunder med OIV – heraf 0,4 mio. kr. på kunder, som Sparekassen i forvejen har nedskrevet på.

Der er ultimo 2016 i alt foretaget gruppevis nedskrivninger med 9,8 mio. kr. mod 4,2 mio. kr. ultimo 2015. Mernedskrivningen på 5,6 mio. kr. dækker over flere forhold. Estimerede tabsprocenter på kunder der indgår i modellen for gruppevis nedskrivninger er ultimo 2016 generelt højere end ultimo 2015. Desuden udgøres stigningen af den statistisk beregnede nedskrivning relateret til stikprøven på private kunder på i alt 4,9 mio. kr.

Årets nedskrivningsprocent stiger fra 1,0 % i 2015 til 1,2 % i 2016. Forklaringen skal især findes i ovenstående forhold. Ligeledes stiger den akkumulerede nedskrivningsprocent fra 3,3 % i 2015 til 3,7 % i 2016.

I forbindelse med fusionen med Vistoft Sparekasse og købet af kunder fra Sparekassen Kronjyllands Tved afdeling, er der bogført værdireguleringer på overtagne udlån med et beløb svarende til 33,9 mio. kr., hvor af 21,1 mio. kr. efterfølgende er tilbageført/anvendt.

Værdireguleringerne udgør ultimo 2016 12,8 mio. kr., og der er i 2016 tilbageført værdireguleringer med kr. 6,2 mio. kr. Reguleringerne indgår ikke i Sparekassens nedskrivningssaldo, men er modregnet direkte i Sparekassens udlån. Fratrækkes reguleringerne den driftsmæssige påvirkning af Sparekassens egne nedskrivninger, er der en driftspåvirkning vedrørende nedskrivninger og værdireguleringer på 8,4 mio. kr. i 2016.

Resultatet før skat udgør 14,1 mio. kr., og skatten er beregnet til 3,6 mio. kr. **Årets resultat** bliver således på 10,4 mio. kr. mod 9,8 mio. kr. i 2015.

Balancen

Den samlede balance er steget med 4,9 % i 2016 til i alt 1.629,2 mio. kr. mod 1.552,5 mio. kr. i 2015. **Indlån** er steget til 1.381,9 mio. kr. i 2016 mod 1.314,6 mio. kr. i 2015 svarende til en stigning på 5,1 %. **Udlån** er uændret med 774,4 mio. kr. i 2015 og 774,9 mio. kr. i 2016.

Det øgede forretningsomfang er medvirkende årsag til ovennævnte – både den øgede balance og det øgede indlån, men også at det er lykkedes at fastholde udlånet. Det er vanskeligt at øge udlånet, idet pengeinstitutterne er i skarp konkurrence om de gode kunder – kunder, som der ikke skal nedskrives på jvf. Finanstilsynets definition af kunder med OIV og nedskrivningsbehov.

Udskudt skat. Sparekassens ledelse har aktiveret udskudt skat med 2,4 mio. kr. Posten er faldet fra 5,1 mio. kr. i 2015, og faldet på 2,7 mio. kr. svarer til skat af årets resultat tillagt skat af udbytte for 2015 udbetalt i 2016, samt forskydninger i skatte- og regnskabsmæssige saldobværdier på driftsmateriel, goodwill, underskud fra tidligere år og øvrige aktiver og passiver.

På aktivsiden i øvrigt er der tale om et **tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker og kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker** på 132,1 mio. kr. Overskudslikviditet forsøges placeret således, at der genereres størst muligt afkast, men også således at Sparekassen opfylder likviditetskravene. **Beholdningen af obligationer** er steget med 33,0 mio. kr. til 437,3 mio. kr. **Aktiebeholdningen** stiger ligeledes med 21,4 mio. kr. til 59,7 mio. kr. og dækker over to forhold. Dels er der tale om omfordeling og kursregulering af sektoraktier, og dels er der tale om, at Sparekassens beholdning af Guernsey-obligationer er ombyttet med andele i to nye afdelinger i Sparinvest Kapitalforening II. Beholdningen i de to afdelinger udgør 11,6 mio. kr.

Immaterielle aktier er ultimo 2016 opgjort til 20,5 mio. kr., og dermed et fald på 1,2 mio. kr. i forhold til 2015. Posten relaterer sig til fusionen med Vistoft Sparekasse og købet af kunder fra Sparekassen Kronjylland. Posten består af goodwill opgjort til 11,1 mio. kr. og øvrige immaterielle aktiver – kunderelationer – opgjort til 9,4 mio. kr.

Beholdningen af ejendomme, der alene omfatter domicilejendomme, er bogført til i alt 10,6 mio. kr. Ejendommene er optaget i årsrapporten i henhold til vurdering, foretaget af uvildig ekstern rådgiver ultimo 2016, samt for tre af ejendommens vedkommende til vurdering foretaget af Finanstilsynet i forbindelse med deres inspektion ligeledes ultimo 2016. Ejendommene er nedskrevet til vurderingerne, idet der ikke er indtruffet forhold, der ændrer disse vurderinger.

Sparekassens samlede forretningsomfang, der opgøres som indlån + udlån + garantier, udgør ultimo 2016 i alt 2.476,8 mio. kr. mod 2.303,2 mio. kr. ultimo 2015, svarende til en stigning på 7,5 %.

Eventualforpligtelser omfatter Sparekassens garantiforpligtelser, der primært er stillet for Sparekassens kunder som finans-, arbejds-, lånesags- og tabsgarantier. Forpligtelsen, der er specificeret i en note til årsrapporten, udgjorde ultimo 2016 i alt 320,0 mio. kr. mod 214,2 mio. kr. ultimo 2015 – en stigning på 105,9 mio. kr. svarende til 49,4 %. Forpligtelsen er stigende grundet øget forretningsomfang, og grundet ændret vilkår i samarbejdet med Totalkredit A/S, idet der ved formidling af realkreditlån fra 2015, skal stilles en 6 % tabsgaranti i kombination med en modregning i provision ved kundens mislighold.

Kapitalforhold og solvens

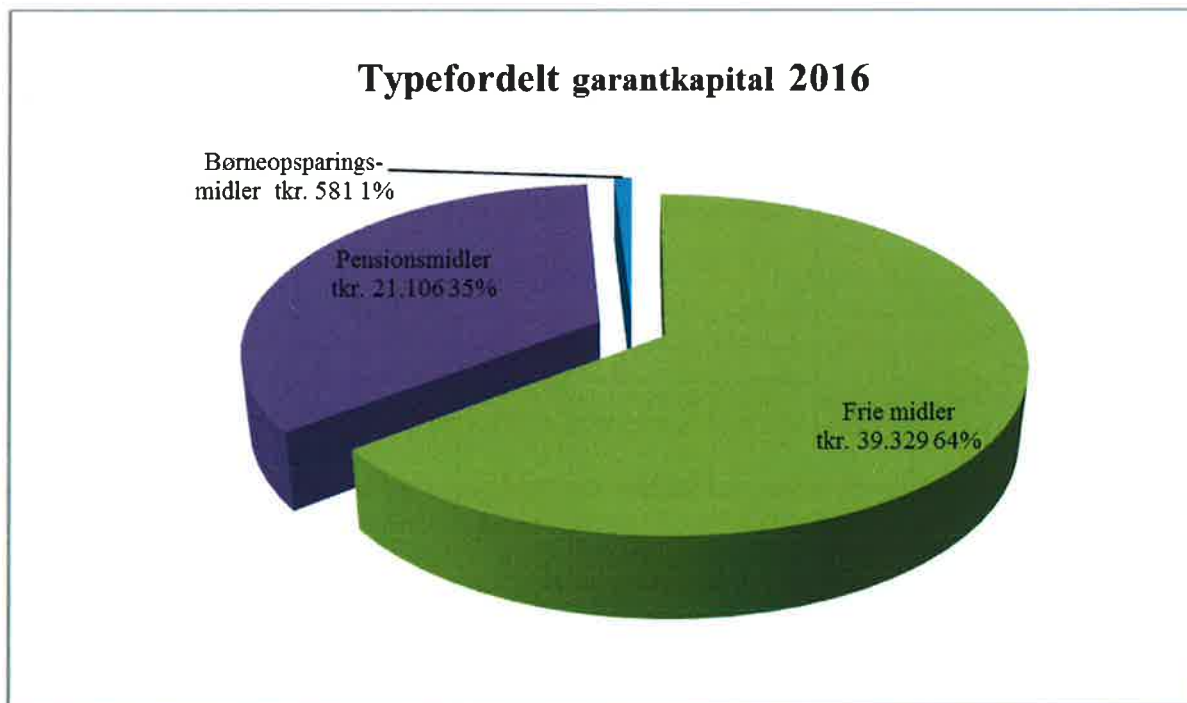
Den samlede **egenkapital** er pr. 31.12.2016 opgjort til 177,9 mio. kr. efter at årets overskud er tillagt. Pr. 31.12.2015 udgjorde egenkapitalen 170,7 mio. kr. Årets overskud udgør 10,4 mio. kr., og der har været en tilgang i garantkapitalen på 4,9 mio. kr. som følge af kunders tegning af garantkapital jf. Sparekassens koncepter. Der er udbetalt garantkapital for 5,0 mio. kr. En del af denne udbetalte garantkapital, er sket på Sparekassens opfordring, idet ledelsen ikke har et ønske om såkaldte storgaranter, men alene ønske om garantier med en kapital i størrelsesordenen tkr. 5 – tkr. 100. Udbetalte garantrenter i 2016 vedrørende 2015 udgør 1,5 mio. kr. minus 0,3 mio. kr. som skat af renterne, som fratrækkes egenkapitalen.

Udbetalt rente af hybridkapital i 2016 vedrørende 2015 udgør 1,6 mio. kr. minus 0,4 mio. kr. som skat af renterne, som ligeledes fratrækkes egenkapitalen. Endelig er opskrivningshenlæggelsen anvendt i.f.m. nedskrivning af de ejendomme, som henlæggelsen relaterede til.

Garantkapitalen udgør 61,0 mio. kr. ultimo 2016 mod 61,1 mio. kr. i 2015. Antallet af garantier udgør pr. ultimo 2016 i alt 4.832.

Af nedenstående graf vises Sparekassens garantkapital fordelt efter type.

Garantkapital fordelt på type.

Egenkapitalen består desuden af overført overskud, som ultimo 2016 udgør 100,2 mio. kr. Målet er, at posten kommer til at udgøre en større del af egenkapitalen, således at afhængigheden af garantkapital mindskes.

Endelige er der udstedt hybrid kernekapital for 15 mio. kr., som ligeledes tillægges egenkapitalen.

Sparekassen anvender standardmetoden for kredit- og markedsrisici samt basisindikatormetoden for operationelle risici, og vil løbende vurdere behovet og arbejde med, at der i risikostyringen indføres gradvist mere avancerede modeller.

Solvens og solvensbehov

Sparekassens kapitalprocent er opgjort til 17,0 % pr. 31.12.2016 mod 17,4 % pr. 31.12.2015, mens den egentlige kernekapital er opgjort til 12,6 % pr. 31.12.2016 mod 13,0 % pr. 31.12.2015. Faldet sker som følge af øgede vægtede risikoeksponeringer med kreditrisiko. Sparekassens egentlige kernekapital udgøres af overført overskud, garantkapital og rente til garantier og hybrid kapital. Hybrid og supplerende kapital i form af efterstillede kapitalindskud medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlaget.

Sparekassen skulle fra 1. januar 2014 følge reglerne i CRD IV direktivet - herunder CRR forordningen - ved beregning af solvens.

Sparekassens kapitalfremskrivning viser, at Sparekassen gennem de kommende års indfasning, fortsat skal have fokus på konsolidering ved overskudsgivende drift.

De højere minimumskapitalkrav samt større krav til kvaliteten af kapitalen, vil reducere Sparekassens kapitalbuffer. Ved fuld indfasning i 2019 stiger kapitalkravet op til 13 % af risikoeksponeringen. For Sparekassen vil dette medføre et krav om minimum 129,3 mio. kr. i kapitalgrundlag. Sparekassens nuværende kapitalgrundlag kan opgøres til 169,1 mio. kr.

Ud over det forventede kapitalkrav på 13 %, skal Sparekassen opfylde et individuelt solvensbehov. Ved Sparekassens nuværende individuelle solvensbehov opgjort til 10,9 %, vil Sparekassen allerede nu kunne opfylde dette krav.

Sparekassens kapital kan sammenlignes med kapitalkravene i CRD IV, og kan illustreres således:

	Sparekassens kapitalgrundlag 2016 %	Formelt kapital- krav 2016 %	Formelt kapital- krav 2017 %	Formelt kapital- krav 2019 %
Egentlig kernekapital	12,6	* 6,125	* 7,25	* 9,5
Kapitalgrundlag	17,0	* 9,625	* 10,75	* 13,0
Solvensbehov	10,9	over 8	over 8	over 8

* Kontracykliskuffer er medtaget fuldt ud, og udgør op til 1,00 % i 2016, op til 1,50 % i 2017 og op til 2,50 % i 2019. Kapitalbevaringsbufferen er indfaset i 2016 med 0,625 %, 1,25 % i 2017 og 2,50 % i 2019.

Sparekassen skal ud over at opgøre den faktiske kapitalprocent, også opgøre det *individuelle solvensbehov*. Sparekassen vurderer løbende sin metode til opgørelse af det individuelle solvensbehov.

Opgørelsen af solvensbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Sparekassen har på baggrund af det beregnede kapitalkrav opgjort en umiddelbar overdækning på 61,0 mio. kr., som udgør forskellen mellem det nuværende kapitalkrav (solvensbehov) og den faktiske kapital (kapitalprocent). Sparekassen har opgjort solvensbehovet efter en 8+ tilgang.

Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med Sparekassens aktiviteter. Sparekassen forventer således at kunne leve fuldt ud op til kravene som de er udformet p.t.

Væsentlige uforudsete ændringer i bekendtgørelsen eller i Finanstilsynets fortolkning eller praksis for vurdering af det nødvendige solvensbehov kan medføre, at Sparekassens overdækning mindskes, og det kan ikke afvises, at en sådan ændring kan være væsentlig. Ligeledes kan fortsatte nedadgående konjunkturer og væsentlige uforudsete begivenheder hos kunder påvirke solvensbehovet væsentligt.

Sparekassen skal offentliggøre en række oplysninger - herunder det opgjorte individuelle solvensbehov. Sparekassen har valgt at offentliggøre oplysningerne på hjemmesiden www.spardjurs.dk under punktet "Om Sparekassen".

Likviditet

Sparekassen har siden 1. kvartal 2014 indberettet kravet til likviditet Liquidity Coverage Ratio (LCR) i henhold til nye kapitaldækningsregler, men skulle først efterleve kravet fra 1. oktober 2015, hvorefter kravet indfases frem til 2018. Sparekassen lever allerede nu fuldt op til kravet, idet LCR ultimo 2016 kan opgøres til 435 %. LCR beregnes som beholdning af højkvalitets likvide aktiver i forhold til netto cash-outflow over de kommende 30 dage, og indfases i perioden 2015 -2018 jf. nedenstående tabel.

	2015	2016	2017	2018
LCR >	60%	70%	80%	100%

LCR-kravet, som indføres gradvist frem mod 2018.

Sparekassens ledelse har løbende haft fokus på likviditeten, men da Sparekassen altid har haft som mål, at have en god balance mellem størrelsen af indlån og udlån - og da der dermed også i hele året 2016 har været indlånsoverskud - har likviditetssituationen aldrig været en udfordring for Sparekassen. Indlånsoverskuddet kan ultimo 2016 opgøres til 607,0 mio. kr.

Pr. 31. december 2016 er Sparekassens likviditet opgjort i henhold til det nuværende krav, og udgjorde 425,5 %. Sparekassen har herved en overdækning på 325,5 % svarende til 564,8 mio. kr. i forhold til kravene i lov om finansiell virksomhed § 152. Overdækningen er dermed komfortabelt over Sparekassens eget krav til overdækning, som til enhver tid skal være over 50 %.

Sparekassen har således et stærkt likviditetsberedskab, og en stresstest som gennemføres løbende, viser da også at Sparekassen har tilstrækkelig likviditet på både kort og lang sigt.

Samtidig udgjorde udlånsprocenten – udlån tillagt nedskrivning i forhold til indlån – 59,1 %.

Ledelsen vurderer fortsat, at Sparekassen har tilstrækkelig likviditet til at gennemføre driften i 2017 og 2018.

Det kan som supplerende oplysning anføres, at Sparekassen kun i meget begrænset omfang har stillet garanti for kunders optagelse af udlånslån, og derfor vil der kun blive et minimalt behov for likviditet til finansiering af disse ved udløb.

Ligeledes kan det oplyses, at Sparekassen ikke har hjemtaget realkreditlån i Sparekassens ejendomme.

Tilsynsdiamanten

Finanstilsynet har udviklet en model kaldet ”*Tilsynsdiamanten*”, som på fem opstillede grænseværdier vurderer på et pengeinstituts styrke og risikoeksponering.

Til sammen skal de fem parametre give et billede af, om de danske pengeinstitutter drives med fornuftig risiko, og om pengeinstitutterne er finansielt robuste.

De fem parametre er:

- Summen af store eksponeringer (under 125 procent af kapitalgrundlaget).
- Udlånsvækst (mindre end 20 procent pr. år).
- Ejendomsudlån – brancherne fast ejendom og gennemførsel af byggeprojekter (mindre end 25 procent af de samlede udlån).
- Stabil funding (udlån højst 1 gange arbejdende kapital)
- Likviditetsoverdækning (større end 50 procent).

Sparekassen har beregnet værdier ultimo 2016 og ultimo 2015, og af nedenstående tabel kan ses, at Sparekassen i begge år ligger komfortabelt inden for grænseværdierne.

Grænseværdierne og Sparekassens værdier ultimo 2016 og ultimo 2015:

Tilsynsdiamanten	Grænseværdier	Sparekassen Djursland pr. 31.12.2016	Sparekassen Djursland pr. 31.12.2015
Store eksponeringer	< 125 %	48,1 %	51,2 %
Udlånsvækst år - år	< 20 %	0,1 %	2,6 %
Ejendomseksponering	< 25 %	6,5 %	6,0 %
Stabil funding	< 1,0	0,51	0,53
Likviditetsoverdækning	> 50 %	325,5 %	312,9 %

Tilsynsdiamantens grænseværdier og Sparekassens værdier ultimo 2016 og ultimo 2015.

9. juli 2015 har Finanstilsynet udsendt en justering af et pejlemærke i Tilsynsdiamanten, idet Finanstilsynet vil stramme Tilsynsdiamanten på punktet "Store eksponeringer".

Opstramningen skal ramme banker og sparekasser, der løber en risiko ved at have mange mellemstore udlån.

Det nye pejlemærke bestemmer, at summen af Sparekassens 20 største udlån højst må udgøre 175 % af den egentlige kernekapital, ellers vil Sparekassen bryde pejlemærket.

Ændringen indføres fra 1. januar 2018, og Sparekassen har allerede i 2016 forholdt sig til justeringen af pejlemærket. Ultimo 2016 efterlever Sparekassen pejlemærket, idet summen af store eksponeringer kan opgøres til 156,5 %.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er ikke indtruffet begivenheder efter regnskabsårets slutning, som påvirker Årsrapport 2016.

Ledelsens vurdering af årets resultat

Sparekassens ledelse anser årets resultat som værende tilfredsstillende set i lyset af den fortsat svage konjunkturudvikling. Det historiske lave renteniveau betyder udfordringer omkring sikring af et tilstrækkeligt afkast af likviditeten og en fornuftig forrentning af Sparekassens udlån. Der aflæses dog øget aktivitetsniveau i basisindtjeningen i form af øgede netto rente- og gebyrindtægter.

Omkostninger til personale er stigende primært grundet øget udgifter til social sikring, og øvrige administrationsudgifter er stigende grundet øgede IT-omkostninger. Der er stor fokus på omkostninger og omkostningsminimering. Nedskrivning på udlån er påvirket af Finanstilsynets inspektion, og den statistisk beregnede nedskrivning. Ligeledes er af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver påvirket af inspektionen i negativ retning, idet værdierne på tre domicilejendomme blev kraftigt nedskrevet. Kursregulering af aktier er på et tilfredsstillende forventet niveau. Kursregulering af obligationsbeholdningen er fortsat negativ, hvilket skyldes at den gennemsnitlige pålydende rente på Sparekassens obligationsbeholdning er højere end den fortsatte meget lave markedsrente.

Balancen, dens sammensætning og tilpassede kapitalforhold giver sammen med de personalemæssige ressourcer og et afdelingsnet, der er udbygget med afdelinger i vækstområder, et godt grundlag for Sparekassens fremtidige vækst.

Udlån og garantistillelser fordelt på brancher – herunder specielt landbrugssektoren

Sparekassens udlån og garantistillelser er fordelt med 62,8 % til private og 37,2 % til erhverv - en fordeling Sparekassen er ganske tilfreds med under hensyntagen til den økonomiske udvikling generelt. Sparekassen har naturligvis også mærket de økonomiske udfordringer, mange af kunderne har haft i forbindelse med forbigående arbejdsløshed, et presset boligmarked og ikke mindst krisen i Ukraine og i Rusland, som i høj grad har presset landbruget på indtjeningen. Sparekassen har haft få kunder, hvor den faste ejendom er endt på tvangsauktion og medført tab for Sparekassen.

Landbrugssektoren er det største enkelterhverv Sparekassen finansierer, hvilket er ganske naturligt, da Sparekassen er placeret midt i et naturligt landbrugsområde. Mange landbrug har haft vanskeligt ved at generere overskud og servicere den høje gæld. Ultimo 2016 har landbrugets afregningspriser dog rettet sig i positiv retning – en udvikling, som foreløbigt er fortsat ind i 2017. Det er ledelsens opfattelse, at der på nuværende tidspunkt er nedskrevet det nødvendige på landbrugsengagementerne, men er opmærksom på branchens udfordringer, og følger engagementerne tæt. Endvidere har Sparekassens ledelse imødekommet Finanstilsynets henstilling om også, at rette opmærksomhed mod engagementer, som udgør mindre end 2 % af kapitalgrundlaget. Sparekassen har således afsat 1,5 mio. kr. i solvensbehovet til øvrige kreditrisici – specielt rettet mod udsatte landbrugskunder og detailhandlen.

Øvrige erhverv er mærket af faldende omsætning forårsaget af bl.a. forbrugerens naturlige forsigtighed ved lavkonjunktur. Sparekassen har løbende nedskrevet på disse engagementer, når der er indtrådt OIV.

Sparekassen følger udviklingen i engagementerne tæt gennem kundernes regnskaber samt ved hyppig mødeaktivitet med væsentlige kunder.

Der henvises til note 14, hvor Sparekassens eksponering mod de enkelte brancher er opgjort.

Forventninger til 2017

Den økonomiske udvikling forventes fortsat at give udfordringer for den finansielle sektor. Det er dog ledelsens forventning, at der i 2017 vil være en mindre vækst i økonomien. Der er fortsat risiko for faldende udlån, men ledelsen forventer, at den basale forretning af kunderelaterede aktiviteter fortsat vil udvikle sig positivt, således at resultatet vil ligge i niveauet 20 – 25 mio. kr. før kursregulering, nedskrivninger på udlån og tilgodehavender og skat.

En fortsat økonomisk afmatning medfører usikkerhed om måling af Sparekassens engagementer med kunderne. Det kan således ikke afvises, at en negativ udvikling indenfor brancher, hvor Sparekassen har ikke ubetydelige engagementer samt ændrede regler eller praksis på området for måling af engagementer kan medføre yderligere nedskrivninger og hensættelser, der vil påvirke vurderingen af Sparekassens aktiver og passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt resultatet af Sparekassens aktiviteter for 2017, og påvirkningen kan være væsentlig.

Det historisk lave renteniveau gør det attraktivt og muligt at anskaffe sig fast ejendom – også for 1. gangs købere såfremt kravene til økonomi opfyldes – herunder kravet om en udbetaling på min. 5 %. Sparekassen har endvidere fokus på at få omlagt kundernes korte realkreditlån med variabel rente og lån uden afdrag.

Løn- og personaleomkostningerne vil stige svagt som følge af overenskomstæssige lønstigninger og den fortsat stigende lønsumsafgift. Desuden er omkostninger til Sparekassens IT-leverandør stigende.

Likviditeten vil som følge af det historiske lave renteniveau fortsat kun give et minimalt afkast, og da den længe ventede rentestigning fortsat lader vente på sig, vil Sparekassen fortsat have fokus på, at ønsket om et fornuftigt renteafkast ikke resulterer i et betydeligt kurstab på obligationer. Ligeledes er der fokus på, at placering af overskudslikviditet opfylder kravene i LCR. Som nævnt vil Sparekassen være meget opmærksom på kommende rentestigninger, men uanset dette, vil en negativ kursregulering næppe kunne undgås. Beholdningen af finansielle anlægsaktier ventes at give en positiv kursregulering.

For så vidt angår nedskrivninger på udlån forventes et lavere niveau end i 2016. Kreditboniteten på alle andre områder forventes således at udvikle sig tilfredsstillende. På landbrugsområdet vil der stadig være udfordringer relateret til høj eksponering, mens afregningspriserne i 2. halvår 2016 har vist opadgående tendens – en tendens som forventes at fortsætte i 2017. Sparekassen forventer nedskrivninger på et niveau omkring 7,5 mio. kr.

Bestemmelserne i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse forventes ændret som følge af EU's vedtagelse i 2016 af IFRS 9 med virkning pr. 1. januar 2018. De forventede ændringer af betydning for Sparekassens årsregnskab forventes især at være nye bestemmelser vedrørende regnskabsmæssig behandling af værdiforringelse af finansielle aktiver, der fremover vil tage udgangspunkt i et forventet tabsprincip. I modsætning til de nuværende regler, der baseres på et princip om faktisk indtrufne tab, vil der med IFRS 9 ske en tidligere indregning af kredittab.

Ledelsen har endnu ikke opgjort den fulde effekt af implementeringen af IFRS 9 og den regnskabsmæssige behandling. Ledelsen forventer dog en reduktion af Sparekassens værdi af udlån og egenkapital som følge af en forøgelse af nedskrivningerne ved tidligere indregning af kredittab. Sparekassen afventer Finanstilsynets endelige udformning af de nye regler inden endelig vurdering af effekten af de nye regler analyseres. Effekten på solvensen forventes indfaset over 5 år.

Redegørelse om underrepræsenteret køn i Sparekassens øverste ledelse samt øvrige ledelsesniveauer

Politik for måltal for kvinder i bestyrelsen

Sparekassen er pålagt i ledelsesberetningen at orientere om målsætninger i forhold til det underrepræsenterede køn i bestyrelsen og i øvrige ledelseslag. Sparekassen har aktuelt 71 % mænd og 29 % kvinder i bestyrelsen.

Denne fordeling svarer til målet for antallet af repræsentantskabsvalgte kvinder i bestyrelsen, som er fastsat til 2 kvinder.

Politik for måltal i øvrige ledelsesniveauer

I forhold til øvrige ledelseslag tilstræber Sparekassen en ligelig fordeling mellem kvinder og mænd.

Ved udgangen af 2016 udgør antallet af kvindelige ledere ca. 50 % af Sparekassens ledere. Det overordnede mål er, at fastholde antallet af kvindelige ledere på dette niveau.

Sparekassen ønsker en åben og fordomsfri kultur, hvor den enkelte medarbejder kan udnytte sine kompetencer bedst muligt.

God selskabsledelse

I 2013 udsendte Komitéen for god Selskabsledelse reviderede anbefalinger for god selskabsledelse, som senest er opdateret i november 2014.

Anbefalingerne omhandler interessenternes rolle og betydning for Sparekassen samt samfundsansvar, åbenhed og transparens, det øverste og det centrale ledelsesorgans opgaver og ansvar, det øverste ledelsesorgans sammensætning og organisering, ledelsens vederlag, regnskabsaflæggelse, risikostyring og intern kontrol samt revision.

Oplysningerne om kodeks for virksomhedsledelse for Sparekassen er samlet i en redegørelse, som er offentliggjort på Sparekassens hjemmeside www.spardjurs.dk under punktet "Om Os", hvortil der henvises.

Sparekassens ledelse følger generelt anbefalingerne, og følges anbefalingerne ikke, har ledelsen redegjort om baggrunden herfor.

Sparekassen bakker desuden op om den danske regerings bestræbelse på, at sætte menneskerettigheder og klimapåvirkninger højt på dagsordenen. Sparekassen er et lokalt pengeinstitut med et udpræget lokalt sigte, og har derfor ikke specifikke politikker på disse områder.

Vederlag til bestyrelse

Ledelsens aflønning er nærmere beskrevet i årsrapportens note 9. Sparekassens ledelse har udarbejdet en løn-politik og –praksis for aflønning af ledelsen og andre ansatte med indflydelse på Sparekassens risikoprofil. Det fremgår heraf, at der ene og alene er aftalt fast aflønning.

Oplysning om ledelseshverv

Sparekassens bestyrelses- og direktionsmedlemmer beklæder følgende andre ledelseshverv:

Bestyrelsesformand Christian St. Nielsen

bestyrelsesmedlem i:

Taasti Invest A/S, CVR. nr. 10043239

Næstformand Pernille Amstrup-Bønløkke

bestyrelsesmedlem i:

Lindhardt Steffensen Advokater A/S, CVR.nr. 31622867

Bestyrelsesmedlem Palle Knudsen

bestyrelsesmedlem i:

Fonden Sparekassen Midtdjurs, CVR.nr. 33664842

ARKIL JV I/S, CVR.nr. 35839836

øvrige hverv:

Adm. direktør ARKIL Fundering A/S, CVR.nr. 15501545

Bestyrelsesmedlem Leif Rygaard Jensen

bestyrelsesmedlem i:

Camping Parken Herning A/S, CVR.nr. 33080158

Bestyrelsesmedlem Jan Ellegaard

bestyrelsesmedlem i:

Auning Idræts- og Kulturcenter, CVR.nr. 25793803

Bestyrelsesmedlem Paul Busk Jensen

bestyrelsesmedlem i:

KOBU Holding ApS, CVR.nr. 31616557

KOBU Ejendomme ApS, CVR.nr. 35208992

Medir Nordic A/S, CVR.nr. 16525197

OPA Invest ApS, CVR.nr. 29922624

Aktiv Allingåbro ApS, CVR.nr. 34733988

GKJ ApS, CVR.nr. 31933455

Fremtidens Værksteder

Swedan Partners SIA, Letland

Meta-Plast SIA, Letland

SUPER X AB, Sverige

TJ & C Holding Ltd., Thailand

Bestyrelsesmedlem Christian Greve

bestyrelsesmedlem i:

Fonden Hummelmosen, CVR.nr. 12412835

Bestyrelsesmedlem Lene Brejnegaard

bestyrelsesmedlem i:

Tved Sparekasses Fond, CVR.nr. 24260496

Direktør Peter Lading Sørensen

bestyrelsesmedlem i:

Viden Djurs, CVR.nr. 10520509

Nærpension, CVR.nr. 30591380

Bestyrelses forslag til udbytte

Sparekassens forrentning af garantkapitalen indregnes direkte over egenkapitalen. Bestyrelsen foreslår en forrentning af garantkapitalen på 1,5 mio. kr. for regnskabsåret 2016 svarende til Nationalbankens fastsatte diskonto + 2,50 %, i alt 2,50 %.

Risikostyring i Sparekassen Djursland

Der er på alle betydende områder i Sparekassen etableret effektive risikostyringssystemer, som løbende evalueres.

Sparekassen har en tostrengt ledelsesstruktur, og der er mellem bestyrelse og direktionen udarbejdet en skriftlig aftale (§ 70-instruksen), som beskriver direktionens dispositionsmuligheder. Bestyrelsen fastsætter de overordnede politikker, mens direktionen er ansvarlig for den daglige ledelse.

Sparekassens risikoappetit er fastlagt i Sparekassens forretningsmodel, hvor der lægges afgørende vægt på, at der er sammenhæng mellem risici, indtjening, kapital og likviditet. Forretningsmodel, politikker og instrukser behandles af bestyrelsen mindst en gang årligt, og der sker løbende rapportering til Sparekassens bestyrelse om påtagede risici, og om disse risici er i overensstemmelse med den vedtagne forretningsmodel.

Den største risiko i Sparekassen Djursland er kreditrisici på udlån samt markedsrisici afledt af placering af overskudslikviditet. Udlån samt overskydende likviditet udgør langt den største del af aktivsiden, og genererer samtidig en tilsvarende stor del af indtjeningen.

På creditsiden har Sparekassen altid haft en konservativ kreditpolitik, hvilket også er målsætningen for fremtiden.

Sparekassens centrale kreditafdeling følger systematisk op på kreditpolitik, instrukser, bevillingsbeføjelser og forretningsgange.

På markedsrisikoområdet har bestyrelsen besluttet, at forlade markedet for børsnoterede aktier indtil videre, samt at reducere beholdningen af virksomhedsobligationer. Disse beslutninger er truffet, for at styrke Sparekassens solvensmargin, men også for at minimere Sparekassens risici. Fremadrettet vil renterisikoen være den største risiko på markedsrisikoområdet – en risiko, som i bestyrelsens instruks til direktionen er begrænset til at må udgøre 5 %.

Risikoforhold

Det overordnede princip for Sparekassen er, at de risici som opstår i forbindelse med driften nøje overvåges, og holdes inden for de af bestyrelsen fastsatte rammer.

De fire primære risikotyper i forbindelse med driften af Sparekassen Djursland er kreditrisikoen på udlånsporteføljen, markedsrisikoen på områderne fonds og valuta, likviditetsrisikoen samt den operationelle risiko.

Kreditrisikoen defineres som risikoen for, at der opstår tab, når debitor skal tilbagebetale lån og kreditter ved forfald.

Markedsrisikoen defineres som risikoen for, at markedsværdien af en finansiel fordring ændres som følge af ændringer i rentesatser samt værdipapir- og valutakurser.

Sparekassen Djurslands likviditetsrisiko defineres som risikoen for tab som følge af manglende tilstrækkelig likviditet til opfyldelse af Sparekassens forpligtelser både generelt og i henhold til lov om finansiel virksomhed § 152 og i henhold til LCR. Det gælder således, at der til enhver tid skal være den tilstrækkelige likviditet på både kort og på længere sigt.

Den operationelle risiko defineres som risikoen for, at Sparekassen ikke er i stand til, at drive forretningen i fornødent omfang som følge af fejl og mangler i IT-systemer, beskadigelser på den faste ejendom og det udstyr, der anvendes i afdelingerne, samt på grund af manglende faglig kapacitet som følge af mangel på og fravær af medarbejdere.

Solvens og kapital

Ultimo 2016 kan den faktiske solvens opgøres til 17,0 % og solvensbehovet til 10,9 % efter 8+ modellen, og dermed en margin på 6,1 %-point eller 61,0 mio. kr. og 5,5 %-point eller 54,7 mio. kr. efter opfyldelse af kapitalbevaringsbufferen, som er indfaset i 2016 med 0,625 %. Der er tale om en margin, som Sparekassens ledelse er tilfreds med set i lyset af den netop gennemførte fusion og køb af kunder, og en margin som lever op til Sparekassens forretningsmodel.

Kreditrisici

Sparekassen Djursland tilstræber ved långivning, at sikre en passende spredning på kunder og brancher, således at enkeltengagementer ikke udgør nogen risiko for Sparekassens eksistens. Sparekassen har bl.a. en målsætning om, at landbrugsengagementer ikke oversiger 14 % af Sparekassens samlede udlån og garantier, og at samlet eksponering mod erhvervskunder maksimalt må udgøre 50 %.

Sparekassens udlån og garantier fordelt på brancher fremgår af note 14. Der er tale om en diversificeret udlånsportefølje, og fordelingen er i overensstemmelse med Sparekassen forretningsmodel.

Fordelingen på brancher vurderes af Sparekassens ledelse som værende fornuftig. Det vurderes, at ingen branche vil kunne true Sparekassen på trods af den nuværende økonomiske situation.

Samlet eksponering mod erhvervskunder udgør 37,2 % eller 401,8 mio. kr.

Sparekassens samlede udlån m.m. til landbrug udgør 8,7 % - en branche der er fokus på, idet indtjening og servicering af gæld fortsat er en udfordring, og Sparekassen har allokeret betydelige nedskrivninger til branchen. Sikkerhederne består væsentligst af pant i jord, bygninger samt bedriftens øvrige produktionsapparat.

Andel af udlån m.m. til landbrug er stigende fra 92,0 mio. kr. ultimo 2015 til 94,1 mio. kr. ultimo 2016 eller en stigning på 2,2 %. Stigning er beskeden og modsatrettet, idet kreditter, udlån og garantier ultimo 2016 er øget, og der nedskrives ligeledes yderligere.

Fast ejendom udgør 6,7 % eller 72,4 mio. kr. mens handel udgør 5,2 % eller 56,2 mio. kr. Endelig udgør bygge og anlæg 3,9 % eller 42,3 mio. kr. Dette er relativt beskedne andele, og understreger dels Sparekassens forsigtige tilgang til disse risikofyldte brancher, og dels at det ikke er brancher som vil kunne ryste Sparekassen.

Udlån og garantier til privatkunder udgør 62,8 % eller 678,9 mio. kr. af de samlede udlån og garantier. Hovedparten af disse kunder findes i Sparekassens kerneområde - Djursland, og er kendetegnet ved en solid kreditbonitet. Betalingsevnen er generel god, der er foretaget sikkerhedsmæssig afdækning – primært ved pant i fast ejendom – OIV engagementerne er identificerede, og de nødvendige nedskrivninger er taget. Andelen af privatkunder er steget fra 59,1 % ultimo 2015 til de nævnte 62,8 % ultimo 2016.

Sparekassens kreditpolitik har bl.a. til formål at sikre et afbalanceret forhold mellem indtjening og risiko, at kreditgivning skal være baseret på indsigt i kunders økonomiske forhold, at kreditværdighed er et væsentligt parameter, og at der gerne skal være tale om langvarige kunderelationer.

Sparekassens kreditpolitik foreskriver bl.a. attraktive kundetyper, ønske til geografisk eksponering, maksimal eksponering på branche, andel af store eksponeringer, og krav til kunders egenfinansiering.

Politikken er udmøntet i en instruks til den ansvarlige for kreditområdet (kreditchefen), som sikrer at kreditpolitikken overholdes, og varetager den daglige styring af Sparekassens kreditrisiko i samarbejde med Sparekassens privatkunde- og erhvervsdirektør.

Kreditchefens beføjelser er nøje beskrevet i nævnte instruks, og endvidere er kontrolfunktioner og rapporteringskrav beskrevet. Bl.a. at restancer og overtræk følges nøje. Restancerne er fortsat på et beskedent niveau, idet overtræk og restancer ældre end 90 dage ultimo 2016 kan opgøres til 8,0 mio. kr.

Kreditchefen kan bevilge lån, kreditter og garantier af enhver art på op til 2 mio. kr. og privatkundedirektør og erhvervsdirektør har bevillingsret på 1,5 mio. kr. Øvrige medarbejdere med kundeansvar har bevillingsretter på 0,4 mio. kr. – 1,0 mio. kr.

Jf. bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. er der udarbejdet de nødvendige forretningsgange.

Sparekassen tilstræber, at der sker en rettidig og korrekt identifikation af Sparekassens svage engagementer, herunder hvorvidt der er indtruffet OIV. Engagementer med svaghedstegn følges tæt ud fra individuelle behov jf. udarbejdet kreditstrategi og handlingsplan. Der foretages gennemgang og nedskrivningsberegning på alle svage engagementer hvert kvartal.

Kreditmæssig koncentration og bonitet

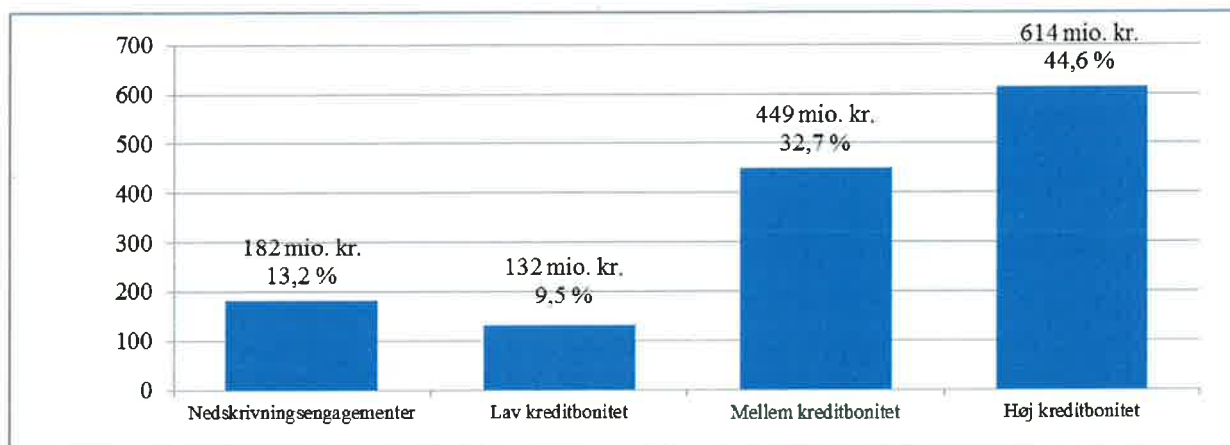
Finanstilsynets nøgletal	2016	2015	2014	2013	2012
Summen af store eksponeringer: (Eksponeringer > 10 % af kapital- grundlaget efter fradrag)	48,1 %	51,2 %	75,4 %	42,4 %	44,8 %

Som det fremgår af ovenstående tabel, er summen af store eksponeringer opgjort til 48,1 % ultimo 2016, og dermed under grænsen på 100 % som kreditpolitikken foreskriver. Opgørelsen indeholder fire eksponeringer, hvoraf to eksponeringer er klassificeret 2a, en klassificeret 2b og endelig en klassificeret 2c.

Sparekassen overvåger løbende kvaliteten af udlån og tilhørende sikkerheder, og ved styring og kontrol af bl.a. overtræk, er Sparekassen hele tiden på forkant i forhold til faresignaler og risikotegn.

Fordeling af kreditkvaliteten på engagementer – incl. engagementer med nedskrivning.

I ovenstående diagram ses Sparekassens udlån, garantier og uudnyttede kreditfaciliteter fordelt efter kreditkvalitet. Af diagrammet fremgår, at 44,6 % af Sparekassens kunder karakteriseres som kunder med en høj bonitet, og 32,7 % kan karakteriseres som kunder med mellem kreditbonitet.

Sparekassen overvåger løbende kvaliteten af udlån og tilhørende sikkerheder, og ved styring og kontrol af bl.a. overtræk, er Sparekassen hele tiden på forkant i forhold til faresignaler og risikotegn.

Markedsrisici

Som led i Sparekassens handel med og beholdning af værdipapirer og valuta opstår der markedsrisici. Indgåelse af markedsrisiko er en del af Sparekassens aktiviteter, og af betydning for indtjeningen.

Sparekassens bestyrelse fastlægger den overordnede politik, og i instruks er der sket videredelegering.

For hver risikotype inden for markedsrisikoen er der fastsat konkrete rammer, og det indgår således ved en risikovurdering, at der skal være et fornuftigt og velafbalanceret forhold mellem risici og afkast. Politikken foreskriver bl.a.:

- Renterisikoen må ikke overstige 5 % af kernekapitalen efter fradrag
- Valutarisikoen må ikke overstige 10 % af kernekapitalen efter fradrag
- Ønsker at deltage i sektorens normale fordeling og tegning i sektorejede selskaber
- Intet ønske om at indgå positioner i unoterede udenlandske aktier.

Administrationsafdelingen kontrollerer hver måned, at grænserne i instruksen er overholdt, og der rapporteres på grænserne til Sparekassens bestyrelse.

Fra primo 2016 forvaltes en del af beholdningen af Sparinvest A/S.

Sparekassen er medejer af forskellige sektorselskaber via ejerandele i DLR Kredit A/S, PRAS A/S, BankInvest Holding A/S, SparInvest Holding A/S, EgnsInvest Holding A/S, Værdipapircentralen, Bankernes Kontant-service A/S, Landbrugets FinansieringsBank A/S, BOKIS A/S og SDC A/S.

Besiddelserne kan sammenlignes med datterselskaber, og ejerandelene anses derfor ikke som værende en del af Sparekassens aktierisiko, som er opgjort i note 28. Som det fremgår af noten er kursudsving på unoterede aktier i sektorejede selskaber en faktor, som kan påvirke Sparekassen i væsentlig grad.

Endvidere fremgår det af note 26, at Sparekassens renterisiko er faldende fra 2015 til 2016 med 1,6 %, og udgøres forsat af obligationer udstedt af primært danske realkreditinstitutter. Risikoen vurderes fremadrettet som en minimal risiko henset til beholdningens sammensætning – en sammensætning som løbende tilpasses kravene til likviditet i LCR.

Fra primo 2016 forvaltes en del af Sparekassens obligationsbeholdning af Sparinvest A/S.

Likviditetsrisiko

Sparekassens bestyrelse fastlægger den overordnede politik.

For at sikre at den til enhver tid nødvendige likviditet vil være til stede, opgøres Sparekassens likviditetsbehov løbende i henhold til retningslinjerne i § 152 og i henhold til de nye LCR-krav, som trådte i kraft pr. 1. oktober 2015. Fra primo 2017 er LCR eneste kvantitative likviditetskrav, idet § 152 udgår. Nøgletallet beregnes og anvendes dog fortsat i Tilsynsdiamanten.

Det er Sparekassens målsætning at have et solidt likviditetsberedskab med en overdækning, der til enhver tid sikrer Sparekassens likviditet i forhold til kravene i LCR.

I politikken foreskrives, at Sparekassens likviditetsrisiko skal være forsvarlig, hvilket bl.a. indebærer:

- At likviditetsoverdækningen skal være på mindst 100 %
- At denne overdækning kan fastholdes måned for måned ved en fremskrivning af de forventede betalingsstrømme på et års sigt
- At likviditetsberedskabet er så robust, at der under et foreskrevet stress-scenarium vil være likviditet nok til at overholde det til enhver tid gældende LCR-dækningskrav i en periode på 12 måneder.

Likviditetsberedskabet i.h.t. LCR udgøres i al væsentlighed af realkreditobligationer med stor likviditet og høj kreditkvalitet (level 1B aktier).

Bestyrelsen vurderer politikken mindst en gang årligt, og foretager de nødvendige tilpasninger efter indstilling fra direktionen, som ligeledes løbende rapporterer om væsentlige ændringer i likviditets- eller fundingsforhold.

Af note 27 fremgår Sparekassens valutarisiko. Risikoen er stigende fra 2015 til 2016 med 0,3 %. Stigningen sker som følge af, at Sparekassens beholdning af Guernsey-obligationer er ombyttet med investeringsforeningsandele i to nye afdelinger i Sparinvest Kapitalforening II. Der er en uvæsentlig valutarisiko i afdelingerne. Beholdningen i de to afdelinger udgør 11,6 mio. kr.

Sparekassen anser også i fremtiden risikoen for minimal.

Den operationelle risiko

Sparekassen har med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici udarbejdet flere politikker. En central del heraf er IT-sikkerhedspolitikken, der stiller en række krav til IT og personale, ligesom den stiller en række minimumskrav til håndtering af følsomme oplysninger. IT-sikkerhedspolitikken indeholder desuden nødplaner for IT, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende IT-faciliteter eller anden lignende krisesituation.

Sparekassen ønsker et tilpasset kontrolmiljø, og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvordan kontrol skal foregå. Der er udarbejdet skriftlige arbejdsgange med henblik på at minimere afhængighed af enkeltpersoner. Sparekassen samarbejder desuden med større finansielle institutter, der vil kunne stille faglig kapacitet til rådighed ved behov herfor, ligesom der vil kunne trækkes på hjælp fra andre sparekasser, der samarbejdes med i erfa-grupper.

Den nødvendige faglige ekspertise sikres gennem en høj grad af løbende faglig kompetenceudvikling, og gennem tiltrækning af kompetente nye medarbejdere udefra, der kan bidrage til vedligeholdelse af og højnelse af det faglige niveau.

Sparekassen har udpeget en compliance- og en risikoansvarlig, som begge skal medvirke til at sikre, at Sparekassen til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

Der arbejdes med modeller og metoder som led i de nye kapitaldækningsregler. Det er Sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Sparekassens ledelse anser risikostyringen for at være tilstrækkelig.

Sparekassen Djursland har indgået en række strategiske alliancer med eksterne samarbejdspartnere. Aftalerne gør det muligt, at Sparekassen kan tilbyde kunderne en meget bred palette af alle typer af finansielle ydelser. Sparekassen har således ikke udgifter til at skulle etablere funktionerne, og skal heller ikke have kompetencer til drift af funktionerne.

Det er selvfølgelig aftaler, der er til gavn for begge parter. Sparekassen Djursland modtager således gebyrer, provisionsindtægter, kurtage m.v. fra samarbejdspartnere. Indtægterne medtages i regnskabet under posten **gebyrer- og provisionsindtægter**.

De væsentligste samarbejdspartnere er følgende:

- ❖ **Sparekassen Kronjylland** er en betydende og primær samarbejdspartner for Sparekassen. Clearing af transaktioner samt kunders overførsler til og fra udlandet foretages via Sparekassen Kronjylland. Sparekassen Kronjylland varetager tillige fondsfunktionen for Sparekassen Djursland med formidling og afvikling af kundernes handler således, at Sparekassen ikke selv har behov for at være fondshandler.
- ❖ **Totalkredit A/S og DLR Kredit A/S** er Sparekassens alliancepartnere når det gælder realkredit-finansiering. Sparekassen ejer en relativt stor post aktier i DLR Kredit A/S. Totalkredit anvendes ved privatkunders finansiering af fritids- og ejerboliger, medens DLR Kredit anvendes ved finansiering af landbrugs- og boligudlejningsejendomme m.m.
- ❖ **Privatsikring A/S, Nærpension A/S og TopDanmark Forsikring A/S** er alliancepartnere omkring Sparekassens udbud af forsikringer. Privatsikring A/S anvendes ved tegning af skadesforsikringer medens AP Pension og TopDanmark anvendes til Sparekassens forskellige udbud af gruppelevsforikringer m.v.
- ❖ **Sparinvest A/S, BankInvest A/S, SEBinvest A/S og SydInvest A/S** er primære leverandører, når Sparekassen sælger beviser i investeringsforeninger. Foreningerne har alle mange forskellige afdelinger med hver sit særpræg, således at Sparekassen altid kan finde en afdeling, der passer til kundens ønske og behov. Sparekassen er aktionærer i BankInvest Holding A/S, EgnsInvest Holding A/S og SparInvest Holding A/S. Endvidere er Sparinvest A/S Sparekassens samarbejdspartner, når Sparekassens kunder vælger at placere deres pensionsopsparing i puljer. Sparinvest A/S udbyder en række puljer, således at kunderne kan finde en investering, som passer til deres risikoprofil.

Øvrige leverandører af ydelser

Sparekassen samarbejder med en række øvrige selskaber og finansielle institutioner m.v., der sikrer Sparekassens produktudbud. Disse er bl.a. Nets Holding A/S (betalingservice), BOKIS A/S, VISA International (Visa-Dankort), MasterCard A/S, Skandinavisk Datacenter A/S (SDC A/S).

Resultat- og totalindkomstopgørelse

Resultat- og totalindkomstopgørelse for året		2016	2015
Note		tkr.	tkr.
5	Renteindtægter	60.405	62.762
6	Renteudgifter	5.136	7.925
	Netto renteindtægter	55.269	54.837
	Udbytte af aktier m.v.	612	100
7	Gebyrer og provisionsindtægter	30.339	28.422
	Afgivne gebyr- og provisionsudgifter	843	911
9	Netto rente- og gebyrindtægter	85.377	82.448
8,9	Kursreguleringer	2.035	-2.865
	Andre driftsindtægter	6.344	6.061
10	Udgifter til personale og administration	57.209	55.823
	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	7.274	3.073
	Andre driftsudgifter	595	3.668
11	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	14.591	10.930
	Resultat før skat	14.087	12.150
12	Skat	3.642	2.355
	Årets resultat	10.445	9.795
Forslag til resultatdisponering:			
	Årets resultat	10.445	9.795
	I alt til disponering	10.445	9.795
	Anvendt til rente garantkapital	1.530	1.503
	Anvendt til rente hybrid kernekapital	1.660	192
	Overført resultat	7.255	8.100
	I alt anvendt	10.445	9.795
Totalindkomstopgørelse:			
	Årets resultat	10.445	9.795
	Værdiregulering domicilejendomme	-782	-312
	Skat af anden totalindkomst	172	69
	Anden totalindkomst efter skat	-610	-243
	Årets totalindkomst	9.835	9.552

Balance pr. 31. december

Note	Aktiver	2016 tkr.	2015 tkr.
	Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	60.743	127.375
13,14	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	71.358	13.565
14	Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	0	10.858
14,15,16	Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	774.900	763.553
	Obligationer til dagsværdi	437.275	404.237
	Aktier m.v.	59.727	38.361
	Aktiver tilknyttet puljeordninger	170.447	126.741
17	Immaterielle aktiver	20.546	21.719
18	Grunde og bygninger i alt	10.575	15.660
	Domicilejendomme	10.575	15.660
19	Øvrige materielle aktiver	7.675	7.297
	Aktuelle skatteaktiver	19	95
12	Udskudte skatteaktiver	2.380	5.087
	Aktiver i midlertidig besiddelse	3.042	4.420
	Andre aktiver	7.656	10.745
	Periodeafgrænsningsposter	2.859	2.825
	Aktiver i alt	1.629.202	1.552.538

Balance

Balance pr. 31. december

Note	Passiver	2016 tkr.	2015 tkr.
	Gæld		
20,21	Indlån og anden gæld	1.211.449	1.187.853
29	Indlån i puljeordninger	170.447	126.740
	Andre passiver	29.508	28.506
	Periodeafgrænsningsposter	3.671	2.552
	Gæld i alt	1.415.075	1.345.651
	Hensatte forpligtelser		
	Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser	200	219
	Hensatte forpligtelser i alt	200	219
	Efterstillede kapitalindskud		
22	Efterstillede kapitalindskud	36.000	36.000
	Efterstillede kapitalindskud i alt	36.000	36.000
	Egenkapital		
	Garantkapital	61.016	61.147
	Opskrivningshenlæggelser	0	610
	Overført overskud eller underskud	98.721	92.216
	Hybrid kernekapital	15.000	15.000
	Rente af kapital	3.190	1.695
	Egenkapital i alt	177.927	170.668
	Passiver i alt	1.629.202	1.552.538
	Eventualforpligtelser (se side 54)		

Egenkapitalopgørelse

Egenkapitalbevægelser

	Garant- kapital	Opskriv- nings- henlæg- gelser	Overført overskud	Rente af kapital	Hybrid- kerne- kapital	Egenkapital i alt
Egenkapital 01.01.2016	61.147	610	92.216	1.695	15.000	170.668
Ændringer i året:						
Garantkapital indbetalt i 2016 (netto)	-131	0	0	0	0	-131
Opskrivningshenlæggelser/nedskrivninger	0	-782	0	0	0	-782
Skat af tilbageførte opskrivning/nedskr	0	172	0	0	0	172
Udbetalt rente af garantkapital 2015	0	0	0	-1.493	0	-1.493
Udbetalt rente af hybrid kapital 2015/16...	0	0	-1.450	-192	0	-1.642
Skatteværdi af garantrente.....	0	0	328	0	0	328
Skatteværdi af rente hybrid kapital	0	0	362	0	0	362
Foreslået rente af garantkapital	0	0	0	1.530	0	1.530
Foreslået rente af hybrid kapital.....	0	0	0	1.660	0	1.660
Regulering afsat rente af garantkapital.....	0	0	10	-10	0	0
Årets resultat	0	0	7.255	0	0	7.255
Årets egenkapitalpåvirkning	-131	-610	6.505	1.495	0	7.259
Egenkapital 31.12.2016	61.016	0	98.721	3.190	15.000	177.927

Sammenligningstal 2015

	Garant- kapital	Opskriv- nings- henlæg- gelser	Overført overskud	Rente af kapital	Hybrid- kerne- kapital	Egenkapital i alt
Egenkapital 01.01.2015	58.741	853	83.367	3.127	0	146.088
Ændringer i året:						
Garantkapital indbetalt i 2015 (netto)	2.406	0	0	0	0	2.406
Opskrivningshenlæggelser/nedskrivninger	0	-312	0	0	0	-312
Skat af tilbageførte opskrivning/nedskr ...	0	69	0	0	0	69
Udbetalt rente af garantkapital 2014	0	0	0	-3.124	0	-3.124
Skatteværdi af udbetalt garantrente.....	0	0	730	0	0	730
Tilgang hybrid kapital*).....	0	0	0	0	15.000	15.000
Foreslået rente af garantkapital	0	0	0	1.503	0	1.503
Foreslået rente af hybrid kapital.....	0	0	0	192	0	192
Regulering afsat rente garantkapital.....	0	0	3	-3	0	0
Regulering rente garantkapital 2014	0	0	16	0	0	16
Årets resultat	0	0	8.100	0	0	8.100
Årets egenkapitalpåvirkning	2.406	-243	8.849	-1.432	15.000	24.580
Egenkapital 31.12.2015	61.147	610	92.216	1.695	15.000	170.668

*) Den hybrid kernekapital har uendelig løbetid og betaling af ydelser er frivillig, hvorfor kapitalen regnskabsmæssigt behandles som egenkapital.

Sparekassen udstedt den 16. november 2015 obligationer for 15 mio. kr. med mulighed for førtidsindfrielse tidligst fra 16. november 2020. Lånet forrentes med fast rente 10,38 % p.a. frem til 16. november 2020, hvorefter renten fastsættes til CIBOR6 + 10,38 % i margin. Kapitalen nedskrives, såfremt Sparekassens egentlige kernekapitalprocent falder til under 5,125 %.

1. Anvendt regnskabspraksis

Regnskabsgrundlag

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om finansiel virksomhed herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (Regnskabsbekendtgørelsen).

Årsregnskabet præsenteres i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr. (tkr.).

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til årsrapporten for 2015.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Sparekassen og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når Sparekassen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Sparekassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles materielle og immaterielle aktiver på tidspunkt for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der forekommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb der vedrører regnskabsåret. Endvidere indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, som måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Værdistigninger i domicilejendomme indregnes i anden totalindkomst, med mindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen. Sparekassen anvender ikke reglerne om omklassificering af visse finansielle aktiver fra dagsværdi til amortiseret kostpris.

Fastlæggelse af dagsværdi

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv omsættes til, eller en forpligtelse indfries til, ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Dagsværdien af finansielle instrumenter, som der findes et aktivt marked for, fastsættes til lukkekurs på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil.

Virksomhedssammenslutninger

Tilkøbte virksomheder indregnes i regnskabet fra overtagelsestidspunktet ved anvendelse af overtagelsesmetoden, hvorefter de ny tilkøbte virksomheders identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb mellem kostprisen for den erhvervede kapitalandel og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser (goodwill) indregnes under immaterielle aktiver og nedskrives, hvis der opstår værdiforringelse. Negative forskelsbeløb (negativ goodwill) indregnes som indtægt i resultatopgørelsen.

Ved overtagelsen henføres goodwill til de pengestrømsfrembringende enheder, der efterfølgende danner grundlag for nedskrivningstest.

Købsvederlaget består af dagsværdien af det aftalte vederlag i form af overdragne aktiver, påtagne forpligtelser og udstedte egenkapitalinstrumenter. Hvis det efterfølgende viser sig, at identifikation eller måling af købsvederlaget, overtagne aktier, forpligtelser eller eventualforpligtelser var forkert ved første indregning, reguleres opgørelsen med tilbagevirkende kraft, herunder goodwill, indtil 12 måneder efter overtagelsen, og sammenligningstal tilpasses. Herefter reguleres goodwill ikke. Ændringer i skøn over betingede købsvederlag indregnes i årets resultat.

Fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Aktiver og forpligtelser i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter lukkekursen for valutaen på balancedagen svarende til den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte kurs.

Valutaforskelle, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og betalingsdagens henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Resultatopgørelsen

Renter, gebyrer og provisioner

Samtlige renteindtægter og renteudgifter samt løbende provisioner periodeafgrænses inden for regnskabsåret. Rente af garantkapital beregnes og afsættes som en overskudsdisponering. Denne overskudsdisponering godkendes af repræsentantskabet i forbindelse med regnskabet godkendelse i marts året efter, hvorefter renten tilskrives garantierne.

Renteindtægter omfatter den periodiserede del af stiftelsesprovisioner m.v., der anses for at være en del af lånets effektive rente. Renteindtægter på nedskrevne udlån indregnes som reducerede nedskrivninger.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit og DLR opgøres efter en modregningsmodel. Provision for låneetablering indregnes på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at Sparekassen forestår serviceringen og dermed opnår ret til vederlaget. Konstaterede modregningsberettigede tab behandles som en indtægtsreduktion i den periode, hvor der foretages modregning.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder indtægter af sekundær karakter i forhold til Sparekassens aktiviteter, herunder fortjeneste og tab ved salg af midlertidig overtagne aktiver, samt tilbageføring af værdiregulering vedrørende overtagne udlån.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner mv. til pengeinstituttets personale.

Omkostninger til ydelser og goder til ansatte, herunder jubilæumsgratualer og fratrædelsesgodtgørelser m.v. er beregnet og afsat i takt med, at retten optjenes under posten lønninger samt hensatte forpligtelser.

Pensionsordninger

Sparekassen har indgået bidragsbaserede pensionsordninger med hovedparten af medarbejderne. I de bidragsbaserede ordninger indbetales fast bidrag til et af Sparekassen valgt pensionsselskab. Sparekassen har ingen forpligtelse til at indbetale yderligere bidrag.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder udgifter af sekundær karakter i forhold til Sparekassens aktiviteter, herunder bidrag til sektorløsninger.

Skat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, i totalindkomstopgørelsen med den del, der kan henføres til anden kapitalindkomst, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen. Posten består desuden af ændring i udskudt skat som følge af vedtaget ændring i fremtidige skatteprocenter.

Aktuel skat er beregnet med udgangspunkt i årets resultat før skat, korrigeret for ikke skattepligtige indtægter og udgifter. Sparekassen er tilmeldt aconto-skatteordningen, og betalt aconto-skat modregnes i skyldig skat.

Såfremt regnskabsåret viser et negativt resultat før skat beregnes og aktiveres udskudt skat – dog under forudsætning af, at kommende års skattepligtige resultater forventes at have en størrelse, der giver mulighed for anvendelse af den udskudte skat.

Udskudt skat beregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Det udskudte skatteaktiv er indregnet i balancen under posten udskudte skatteaktiver og er optaget til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoaktiver.

Balancen

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi, og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender og gæld til kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender måles til dagsværdi, mens gæld måles til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender

Udlån, der indgår i en handelsbeholdning, måles til dagsværdi. Øvrige udlån og tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi med fradrag af stiftelsesgebyrer m.v. og nedskrivninger til imødegåelse af indtrådte, men endnu ikke realiserede tab.

Stiftelsesprovisioner m.v., der sidestilles med en løbende rentebetaling, og dermed betragtes som en integreret del af den effektive rente for lånet, periodiseres over løbetiden for det enkelte lån.

Nedskrivning på udlån og tilgodehavender foretages såvel individuelt som gruppevist. I vurderingen af nedskrivningen er der taget højde for den seneste præcisering af reglerne, som er foretaget i bilag 10 til regnskabsbekendtgørelsen af 26. marts 2014 samt Finanstilsynets vejledninger om individuelle nedskrivninger og hensættelser. Nedskrivninger til tab foretages, når der er objektiv indikation for værdiforringelse. Der forligger objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- låntagers kontraktbrud – eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og rente
- når der ydes låntager lempelser, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntagers økonomiske vanskeligheder, eller
- det er sandsynligt, at låntager går konkurs eller bliver omfattet af anden økonomisk rekonstruktion.

Nedskrivning foretages med forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger på udlånet – herunder realisationsværdi af eventuelle sikkerheder. Til beregning af nutidsværdien anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede fremtidige betalinger.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på værdiforringelse ved udgangen af hvert kvartal. Sparekassen gennemgår alle udlån over ½ % af kapitalgrundlaget efter fradrag individuelt.

For udlån og tilgodehavender, der ikke er nedskrevet individuelt, foretages en gruppevis vurdering af, om der for gruppen er indtruffet indikation for værdiforringelse.

Den gruppevise vurdering foretages på grupper af udlån og tilgodehavender, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. Der opereres med 10 grupper fordelt på én gruppe for privatkunder og 9 grupper af erhvervskunder, idet erhvervskunder er underopdelt i branchegrupper. Privatkunderne vurderes dog samtidig efter hvilken landsdelsregion de er bosiddende i.

Den gruppevise vurdering er foretaget ved en segmenteringsmodel, som er udviklet af foreningen Lokale Pengeinstitutter, der forestår den løbende vedligeholdelse og udvikling. Segmenteringsmodellen fastlægger sammenhængen i de enkelte grupper mellem konstaterede tab og et antal af signifikante forklarende makroøkonomiske variable via en lineær regressionsanalyse. Blandt de forklarende makroøkonomiske variable indgår arbejdsløshed, boligpriser, rente, antal af konkurser/tvangsauktioner m.fl.

Den makroøkonomiske segmenteringsmodel er i udgangspunktet beregnet på baggrund af tabsdata for hele pengeinstitutsektoren. Sparekassen har derfor vurderet om modelestimaterne skal tilpasses kreditrisikoen for Sparekassens egen udlånsportefølje. Sparekassen har i året reguleret modellens estimer, så de passer på egne lokale forhold.

Modellens estimer danner baggrund for beregningen af de gruppevise nedskrivninger. For hver gruppe af udlån og tilgodehavender fremkommer et estimat, som udtrykker den procentuelle værdiforringelse, som knytter sig til en given gruppe af udlån og tilgodehavender på balancedagen. Ved at sammenligne med det enkelte udlåns oprindelige tabsrisiko og udlånets tabsrisiko ultimo den aktuelle regnskabsperiode fremkommer det enkelte udlåns bidrag til den gruppevise nedskrivning. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede fremtidige betalinger.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender føres på en korrektivkonto, som modregnes under udlån. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger under posten nedskrivninger på udlån.

Obligationer og aktier m.v.

Værdipapirer, der er noteret på en børs, måles til dagsværdi fastsat ud fra lukkekursen på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdi.

Finansielle aktier måles ligeledes til dagsværdi. Dagsværdien for unoterede aktier tager udgangspunkt i tilgængelige oplysninger om handler o. lign. eller alternativt kapitalværdiberegninger. Unoterede kapitalandele, hvor det ikke vurderes muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi, måles til kostpris. Sparekassens unoterede aktier omfatter aktier i sektorejede selskaber, og de beregnede dagsværdier herpå offentliggøres hvert kvartal af Lokale Pengeinstitutter med kommentarer og forudsætninger for beregningerne.

Alle løbende værdireguleringer på børsnoterede og unoterede værdipapirer føres i resultatopgørelsen under posten kursreguleringer.

Immaterielle aktiver

Goodwill

Erhvervet goodwill indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger for værdiforringelse. Der foretages ikke systematisk afskrivning af goodwill.

Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokteres til Sparekassens pengestrømsfrembringende enheder på overtagelsestidspunktet. Fastlæggelse af pengestrømsfrembringende enheder følger den ledelsesmæssige struktur og interne økonomistyring.

Goodwill afskrives ikke, men for hver pengestrømsfrembringende enhed testes goodwill for værdiforringelse mindst en gang årligt. Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi over resultatopgørelsen, såfremt den regnskabsmæssige værdi af den pengestrømsgenererende enheds nettoaktiver oversiger den højeste værdi af netto-salgspris og nytteværdi, der svarer til nutidsværdien af forventede fremtidige pengestrømme fra enheden.

Kunderelationer

Kunderelationer erhvervet i forbindelse med virksomhedsovertagelse indregnes til kostpris, og afskrives lineært over den forventede økonomiske brugstid, der ikke overstiger 10 år. Den økonomiske brugstid afhænger af kundeloyalitet. Brugstiden revurderes årligt. Ændringer i afskrivninger som følge af ændring i brugstiden indregnes fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssige skøn.

Der foretages nedskrivningstest af kunderelationer, når der er indikation på værdifald. Der nedskrives i så fald til nytteværdien.

Nedskrivninger på goodwill og kunderelationer indregnes i resultatopgørelsen og tilbageføres ikke efterfølgende.

Grunde og bygninger

Sparekassen ejer ved afslutning af regnskabsåret 2016 alene domicilejendomme.

Domicilejendomme måles i balancen til omvurderet værdi, som er dagsværdien opgjort af ekstern mægler fratrukket akkumulerede afskrivninger og eventuelle tab for værdiforringelse.

Afskrivninger på bygninger beregnes lineært med 2 % p.a. svarende til en forventet levetid på 50 år. Afskrivningen af særlige installationer i bygninger sker over 20 – 25 år. Der afskrives ikke på grunde.

Afskrivninger og nedskrivning ved værdiforringelse indregnes i resultatopgørelsen under posten afskrivninger, medens eventuelle opskrivninger indregnes i anden totalindkomst - med fradrag af udskudt skat, og bindes under posten opskrivningshenlæggelser. Såfremt der er foretaget opskrivninger på en ejendom, der er indregnet i opskrivningshenlæggelser, og hvor der efterfølgende foretages nedskrivninger på samme ejendom, modregnes nedskrivningen i anden totalindkomst i den tidligere foretagne opskrivningshenlæggelse. Såfremt en tidligere nedskrevet ejendom efterfølgende opskrives, indtægtsføres opskrivningen over resultatopgørelsen indtil hele den foretagne nedskrivning er tilbageført.

Øvrige materielle aktiver

Øvrige materielle aktiver, der består af driftsmidler, måles i balancen til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger for eventuelle værdiforringelse. Afskrivningerne beregnes ud fra aktivernes forventede brugstid, som er 1 - 8 år.

Afskrivninger og værdiforringelse indregnes i resultatopgørelsen under posten af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelsen omfatter sommerhusgrunde, som Sparekassen har overtaget fra et konkursbo. Grundene er optaget i balancen til dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg.

Aktiverne er kun midlertidigt i Sparekassens besiddelse, og salg vurderes sandsynligt inden for kort tid. Der afskrives ikke på aktiver i midlertidig besiddelse.

Andre aktiver og passiver

Andre aktiver omfatter indtægter vedrørende regnskabsåret herunder renter, hvor betaling først modtages efter regnskabsårets udløb, samt aktiver der ikke henhører under andre aktivposter.

Andre passiver omfatter udgifter vedrørende regnskabsåret herunder renter, der først forfalder til betaling efter regnskabsårets udløb, samt passiver der ikke henhører under andre passivposter.

Regnskabsposterne måles ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår.

Periodeafgrænsningsposter under passiver omfatter indtægter vedrørende senere regnskabsperioder, som er indgået før regnskabsårets afslutning, herunder modtagne renter og provisioner. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser, garantier og andre forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres som nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen. Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser omfatter forpligtelser vedrørende personale, herunder jubilæumsgratier m.v.

Garantier

De af Sparekassen afgivne garantier, specificeres i noterne under posten eventualforpligtelser. Såfremt det vurderes mest sandsynligt, at en garantiforpligtelse vil påføre Sparekassen et tab, hensættes forpligtelsen hertil under passivposten hensatte forpligtelser, og beløbet udgiftsføres i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.

Egenkapital

Renter af garantkapital og rente af hybrid kernekapital optages under posten overskudsdisponering. Sparekassens ledelse beslutter på repræsentantskabsmøde i forbindelse med regnskabsaflæggelse, hvorvidt årets resultat berettiger til udbetaling af garantrente. Garantrente vedrørende regnskabsåret 2016 udbetales således i 2017 efter afholdelse af repræsentantskabsmødet.

Opskrivningshenlæggelser omfatter opskrivning af Sparekassens domicilejendomme efter indregning af udskudt skat. Opskrivningen opløses, når ejendommen nedskrives eller sælges.

Hybrid kernekapital

Hybrid kernekapital udstedt med uendelig løbetid og uden kontraktuel forpligtelse til betaling af ydelser og renter (additional tier 1 capital under CRR) betragtes som egenkapital.

Nettobeløbet ved udstedelsen indregnes som en stigning i egenkapitalen. Betaling af renter behandles som udbytte, og indregnes direkte i egenkapitalen på det tidspunkt forpligtelsen opstår.

Ved Sparekassens indfrielse af obligationerne vil egenkapitalen på indfrielsestidspunktet blive reduceret med indfrielsesbeløbet.

Hoved- og nøgletal

De i noterne anførte hoved- og nøgletal er opstillet og beregnet i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens krav herom.

2. Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelsen forudsætter, at ledelsen foretager en række skøn og vurderinger af fremtidige forhold, som har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

De omtalte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som selvfølgelig er usikre og uforudsigelige. At foretage skøn, som involverer kundeforhold og andre modparter, vil i sagens natur være forbundet med usikkerhed.

Årsregnskabet er aflagt efter et princip om going concern ud fra den nuværende gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske pengeinstitutter. De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsrapporten for 2016, er følgende:

- Nedskrivning på udlån og tilgodehavender og hensættelser på garantier
- Værdiansættelse af immaterielle aktiver
- Værdiansættelse af domicilejendomme
- Værdiansættelse af midlertidig overtagne aktiver
- Værdiansættelse af sektoraktier

Måling af udlån

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender/hensættelse til garantier: for nedskrivninger på udlån og tilgodehavender samt hensættelse til garantier er der væsentlige skøn forbundet med kvantificeringen af risikoen for, at ikke alle fremtidige betalinger modtages, opgørelse af forventet betaling, samt opgørelse af realisationsværdien af sikkerheder. Den økonomiske afmatning medfører en større usikkerhed ved måling af engagementerne. Det kan således ikke afvises at en fortsat negativ udvikling inden for brancher hvor Sparekassen har ikke ubetydelige engagementer, ændring af praksis af den ene eller anden årsag kan medføre yderligere nedskrivninger. Såfremt det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger vil blive modtaget, er fastlæggelsen af størrelsen af de forventede betalinger – herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividende udbetalinger fra boer, også undergivet væsentlige skøn.

Landbrug udgør en betydelig del af Sparekassens udlånsportefølje, og der har de senere år været behov for større nedskrivninger på disse engagementer, idet mange landmænd har en presset økonomi, og har haft svært ved at få landbruget til at generere overskud. En afgørende faktor for nedskrivninger på disse engagementer er værdien af sikkerhederne - herunder landbrugsjorden. I de foretagne nedskrivningsberegninger på landbrugsengagementer, der er vurderet som OIV engagementer, er der anvendt en hektar pris på maksimum 160 tkr. - 175 tkr. En hektar pris på 175 tkr. er kun anvendt i et enkelt tilfælde. Sparekassen anvender retningslinjer fra Finanstilsynet både ved beregning af nedskrivninger på kunder med OIV, og ligeledes ved opgørelse af sikkerhedsværdier.

Sparekassen har desuden fokus på usikkerheden forbundet med krisen i landbruget, som for mange landmænd betyder en presset økonomi.

Udlån, hvor der ikke forligger objektiv indikation for værdiforringelse (OIV), indgår i en gruppe, hvor der på porteføljeniveau vurderes, om der er et nedskrivningsbehov. Gruppevis nedskrivninger er beregnet ved hjælp af Lokale Pengeinstitutters model, der er baseret på et omfattende statistisk materiale tilrettet lokale forhold så som udvikling i huspriser, antallet af tvangsauktioner, arbejdsløshedsprocenter og antallet af konkurser. En vurdering af pengestrømme der genereres af en gruppe af kunder ved anvendelse af disse historiske data, medfører en stor grad af usikkerhed.

Risikomarkering af kunder indeholder væsentlige ledelsesmæssige skøn. Alle Sparekassens kunder med et engagement på 0,2 mio. kr. og derover er gennemgået for korrekt risikoklassifikation – en klassifikation der ajourføres løbende og som minimum i.f.m. en ny bevilling. De forhold, som specielt har påvirket de ledelsesmæssige skøn, er ejendomspriser, usikkerhed omkring egenkapital, indkomst og rådighedsbeløb.

Til reduktion af risikoen på de enkelte engagementer modtages sikkerheder – primært i form af pant i fast ejendom eller pant i driftsmateriel. Der indgår væsentlige ledelsesmæssige skøn i forbindelse med fastsættelse af sikkerhedsværdien.

Bestemmelserne i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse forventes ændret som følge af EU's vedtagelse i 2016 af IFRS 9 med virkning pr. 1. januar 2018. De forventede ændringer af betydning for Sparekassens årsregnskab forventes især at være nye bestemmelser vedrørende regnskabsmæssig behandling af værdiforringelse af finansielle aktiver, der fremover vil tage udgangspunkt i et forventet tabsprincip. I modsætning til de nuværende regler, der baseres på et princip om faktisk indtrufne tab, vil der med IFRS 9 ske en tidligere indregning af kredittab.

Ledelsen har endnu ikke opgjort den fulde effekt af implementeringen af IFRS 9 og den regnskabsmæssige behandling. Ledelsen forventer dog en reduktion af Sparekassens værdi af udlån og egenkapital som følge af en forøgelse af nedskrivningerne ved tidligere indregning af kredittab. Sparekassen afventer Finanstilsynets endelige udformning af de nye regler inden endelig vurdering af effekten af de nye regler analyseres. Effekten på solvensen forventes indfasat over 5 år.

Nedskrivningstest for goodwill og kunderelationer

Nedskrivningstest på goodwill og kunderelationer indebærer skøn over, hvorledes de dele af Sparekassen, som goodwill og kunderelationer relaterer sig til, vil være i stand til at generere positive pengestrømme til at understøtte værdien af goodwill og kunderelationer. Skønnet over de forventede fremtidige pengestrømme medfører en vis usikkerhed. Den fremtidige usikkerhed er indregnet i diskonteringsrenten.

Værdifastsættelse af domicilejendomme: der er for hver enkelt ejendom indhentet en ekstern vurdering ultimo 2016. Værdifastsættelsen er i 2016 for tre af ejendommene sket på baggrund af Finanstilsynets vurderinger.

Værdifastsættelse af midlertidig overtagne aktiver: de midlertidig overtagne aktiver består af et antal sommerhusgrunde, som er udbudt til salg. Værdifastsættelsen er i 2016 sket på baggrund af Finanstilsynets vurdering.

Der er væsentlige skøn forbundet med fastlæggelsen af salgsværdien og tidspunktet for salg af grundene.

Værdiansættelse af midlertidig overtagne aktiver er forbundet med en vis usikkerhed.

Værdiansættelse af sektoraktier: sektoraktierne værdiansættes til dagsværdi. Sektoren modtager ultimo hvert kvartal oplysning om dagsværdien i de væsentligste fællesejede selskaber fra Lokale Pengeinstitutter på baggrund af oplysninger fra selskaberne. Sparekassen anvender disse kurser. Kurserne er forbundet med en vis usikkerhed idet målingen kun i mindre grad er baseret på observerbare markedsdata. Hertil kommer, at der for en række unoterede aktier ikke har været omsætning heri i en årrække. Målingen er således forbundet med usikkerhed.

3. Risikostyring

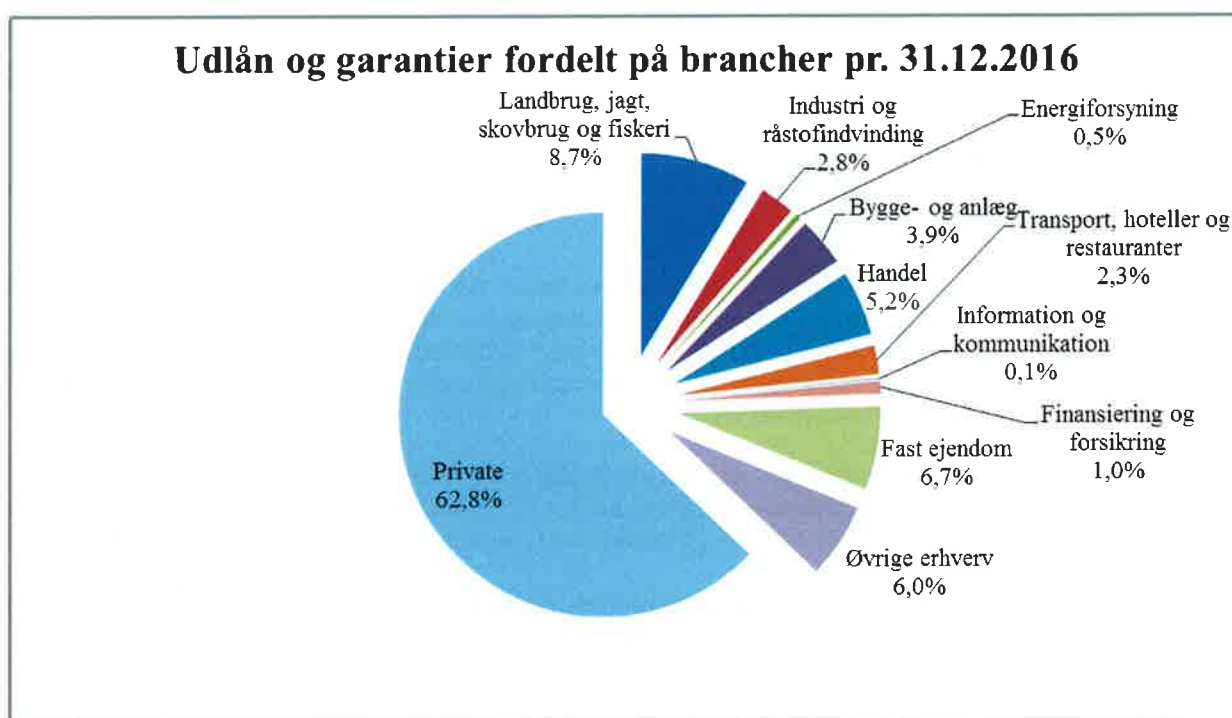
Kreditrisici: Sparekassen Djursland tilstræber ved långivning, at sikre en passende spredning på kunder og brancher, således at enkeltengagementer ikke udgør nogen risiko for Sparekassens eksistens.

Sparekassens branchefordeling fremgår af note 14. Af noten fremgår, at 37,2 % af Sparekassens samlede udlån og garantier er eksponeret mod erhvervskunder, hvor af landbrug udgør det største mellemværende med 8,7 % eller 94,1 mio. kr., og dermed en marginal stigning i forhold til ultimo 2015. Landbruget er en branche, der er fokus på, idet indtjeningen i landbruget fortsat er presset, og Sparekassen har allokeret betydelige nedskrivninger til branchen. Sikkerhederne består væsentligst af pant i jord, bygninger samt bedriftens øvrige produktionsapparat

Fast ejendom udgør 6,7 % eller 72,4 mio. kr. mens handel udgør 5,2 % eller 56,2 mio. kr. Endelig udgør bygge og anlæg 3,9 % eller 42,3 mio. kr. Dette er relativt beskedne andele, og understreger dels Sparekassens forsigtige tilgang til disse risikofyldte brancher, og dels at det ikke er brancher som skal kunne ryste Sparekassen.

Eksposering mod privatkunder udgør dermed 62,8 %. Sparekassens forretningsmodel har som målsætning, at erhvervssegmentet ikke må udgøre over 50 % af de samlede udlån og garantforpligtelser.

Sparekassens ledelse vurderer fordelingen på brancher som værende fornuftig. Ingen branche vurderes, at kunne true Sparekassen på trods af den nuværende økonomiske situation.

Udlån m.m. fordelt på brancher ultimo 2016.

Som det ses af diagrammet, udgør udlån og garantier til privatkunder 62,8 % eller 678,9 mio. kr. af de samlede udlån og garantier. Langt hovedparten af disse kunder findes i Sparekassens kerneområde - Djursland, og er kendetegnet ved en god kreditbonitet – kreditgivning baserer sig på det såkaldte ”Kirketårnprincippet”. Betalingsvnen er generel god, der er foretaget sikkerhedsmæssig afdækning – primært ved pant i fast ejendom – OIV engagementerne er identificerede, og de nødvendige nedskrivninger er taget. Andelen af privatkunder er steget fra 59,1 % ultimo 2015 til de nævnte 62,8 % ultimo 2016.

Kreditmæssig koncentration og bonitet

Finanstilsynets nøgletal	2016	2015	2014	2013	2012
Summen af store eksponeringer: (Eksponeringer > 10 % af kapitalgrundlaget efter fradrag)	48,1 %	51,2 %	75,4 %	42,4 %	44,8 %

Som det fremgår af ovenstående tabel, er summen af store eksponeringer opgjort til 48,1 % ultimo 2016, og dermed under grænsen på 100 % som kreditpolitikken foreskriver. Opgørelsen indeholder fire eksponeringer, hvoraf to eksponeringer er klassificeret 2a, en klassificeret 2b og endelig en klassificeret 2c.

Engagementerne udgør en lille del af den samlede udlånsportefølje - i alt 81,3 mio. kr. - og den øvrige udlånsportefølje er fordelt på mange debitorer med overvejende god kreditbonitet. Ultimo 2016 udgjorde Sparekassens 20 største engagementer 248,3 mio. kr. af den samlede udlånsportefølje.

Markeds-, valuta- og aktierisiko: Sparekassens markedsrisici fremgår af note 26, 27 og 28.

Solvens- og kapitalberedskab¹: den samlede **egenkapital** er pr. 31.12.2016 opgjort til 177,9 mio. kr. efter at årets overskud er tillagt. Pr. 31.12.2015 udgjorde egenkapitalen 170,7 mio. kr. Årets overskud udgør 10,4 mio. kr., og der har været en tilgang i garantkapitalen på 4,9 mio. kr. som følge af kunders tegning af garantkapital jf. Sparekassens koncepter. Der er udbetalt garantkapital for 5,0 mio. kr. En del af denne udbetalte garantkapital, er sket på Sparekassens opfordring, idet ledelsen ikke har et ønske om såkaldte storgaranter, men alene ønske om garantier med en kapital i størrelsesordenen tkr. 5 – tkr. 100. Udbetalte garantrenter i 2016 vedrørende 2015 udgør 1,5 mio. kr. minus 0,3 mio. kr. som skat af renterne, som fratrækkes egenkapitalen. Udbetalt rente af hybridkapital i 2016 vedrørende 2015 udgør 1,6 mio. kr. minus 0,4 mio. kr. som skat af renterne, som ligeledes fratrækkes egenkapitalen. Endelig er opskrivningshenlæggelsen opløst i.f.m. nedskrivning af de ejendomme, som henlæggelsen relaterede til.

Sparekassens **solvens** er opgjort til 17,0 % pr. 31.12.2016 mod 17,4 % pr. 31.12.2015, og dermed fortsat over lovens minimumskrav på 8,0 % + opfyldelse af kapitalbevaringsbuffer på 0,625 % i 2016.

Faldet i solvensen sker som følge af øgede vægtede risikoeksponeringer med kreditrisiko, samt at der jf. CRR-forordningen skal ske fradrag i den egentlige kernekapital for udskudte skatteaktiver, som afhænger af fremtidig indtjening – i alt 2,4 mio. kr. Sparekassens egentlige kernekapital udgøres af overført overskud, garantkapital og rente til garantier og hybrid kapital. Hybrid og supplerende kapital i form af efterstillede kapitalindskud medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlaget.

Sparekassen skal ud over at opgøre den faktiske kapitalprocent, også jf. § 124, stk. 4 i lov om finansiel virksomhed opgøre det **individuelle solvensbehov**, hvilket pr. 31.12.2016 er opgjort til 10,9 % efter 8+ modellen. Sparekassen vurderer løbende metoden til opgørelse af det individuelle solvensbehov.

Opgørelsen af solvensbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og på Finanstilsynets vejledning herom.

Ved beregning af solvensbehovet efter 8+ modellen, tages der udgangspunkt i minimumslovkravet på 8,0 % af den samlede risikoeksponering, hvortil lægges risici og forhold som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af risikoeksponeringen. Almindelige risici er således dækket af 8 % kravet, og jf. Finanstilsynets vejledning skal der tages stilling til, om instituttet driver en forretning som nødvendiggør tillæg – ex. direktionens tilladelse til at tage markeds- og valutarisici. Sparekassen har på baggrund af det således beregnede solvensbehov opgjort en umiddelbar overdækning på 6,1 %-point. Herfra fratrækkes 0,625 % i kapitalbevaringsbuffer for 2016 og dermed en overdækning på 5,5 %-point.

¹ Sparekassens solvensbehov og dermed solvensoverdækningen er ikke omfattet af revisionen af årsregnskabet.

Risikoeksponeringen er den beregnede risiko forbundet med Sparekassens forretningsområde. Opgørelsen af risikoeksponeringen sker ved, at aktiverne, poster med markedsrisiko og eksponeringer i form af garantier vægtes efter standardvægte afhængig af de enkelte posters art og modpost, lige som der også tages højde for eventuel sikkerhedsstillelse. Endvidere sker der tillæg til dækning af Sparekassens operationelle risici.

Forskellen mellem kapitalprocenten og solvensbehov overholder i modellen den vedtagne forretningsmodel, som foreskriver en margin på mindst 3 %-point.

Delelementerne i opgørelsen af det individuelle solvensbehov viser, at den væsentligste del af behovet naturligt er affødt af Sparekassens primære forretningsområder. Elementerne i opgørelse af solvensbehovet fremgår af nedenstående tabel i henholdsvis 2016 og 2015.

Risikoområder	2016		2015	
	8+ modellen i kr. 1.000	1 % af vægtede eksponeringer	8+ modellen i kr. 1.000	1 % af vægtede eksponeringer
Kreditrisici	26.925	2,772	25.249	2,725 %
Markedsrisici	1.577	0,159	1.578	0,166 %
Operationelle risici	0,00	0,00	0,00	0,000 %
Øvrige risici	0,00	0,00	0,00	0,000 %
Lovbestemte krav	79.564	8,00	76.213	8,000 %
Samlet kapitalbe- hov/solvensbehov	108.066	10,931	103.040	10,891

Sparekassen skulle fra 1. januar 2014 følge reglerne i CRD IV direktivet - herunder CRR forordningen - ved beregning af solvens.

Sparekassens kapitalfremskrivning viser, at Sparekassen gennem de kommende års indfasning, fortsat skal have fokus på konsolidering ved overskudsgivende drift.

De højere minimumskapitalkrav samt større krav til kvaliteten af kapitalen, vil reducere Sparekassens overdækning. Ved fuld indfasning i 2019 stiger kapitalkravet op til 13 % af risikoeksponeringen. For Sparekassen vil dette medføre et krav om minimum 129,3 mio. kr. i kapitalgrundlag. Sparekassens nuværende kapitalgrundlag kan opgøres til 169,1 mio. kr.

Ud over det forventede kapitalkrav på 13 %, forventer Sparekassen at skulle opfylde et individuelt solvensbehov. Ved Sparekassens nuværende individuelle solvensbehov opgjort til 10,9 % vil Sparekassen allerede på nuværende kunne opfylde dette krav.

Sparekassens kapital kan sammenlignes med kapitalkravene i CRD IV, og kan illustreres således:

	Sparekassens kapitalgrundlag 2016 %	Formelt kapital- krav 2016 %	Formelt kapital- krav 2017 %	Formelt kapital- krav 2019 %
Egentlig kernekapital	12,6	4,5	4,5	4,5
Kapitalgrundlag	17,0	* 9,625	* 10,75	* 13,0
Solvensbehov	10,9	over 8	over 8	over 8

* Kontracykliskbuffer er medtaget fuldt ud, og udgør op til 1,00 % i 2016, op til 1,50 % i 2017 og op til 2,50 % i 2019. Kapitalbevaringsbufferen er indfaset i 2016 med 0,625 %, 1,25 % i 2017 og 2,50 % i 2019.

Likviditetsberedskab: Sparekassens ledelse har løbende haft fokus på likviditeten, men da Sparekassen altid har haft som mål, at have en god balance mellem størrelsen af indlån og udlån - og da der dermed også i hele året 2016 har været indlånsoverskud - har likviditetssituationen aldrig været anspændt for Sparekassen Djursland. Indlånsoverskuddet kan ultimo 2016 opgøres til 607,0 mio. kr.

Pr. 31. december 2016 er Sparekassens likviditet opgjort i henhold til lov om finansiel virksomhed og udgjorde 425,5 %. Sparekassen har herved en overdækning på 325,5 %, svarende til 564,8 mio. kr. i forhold til kravene i lov om finansiel virksomhed. Overdækningen er dermed komfortabelt over Sparekassens eget krav til overdækning, som til en hver tid skal være over 50 %.

Frem til 2018 indføres der nye regler for likviditetsstyringen – liquidity coverage ratio (LCR) for kreditinstitutter. LCR er et minimumskrav i forholdet mellem kortfristede aktiver og passiver, der skal sikre en tilfredsstillende likviditetsgrad. Ultimo 2016 skal nøgletallet være mindst 70 %, og indføres jf. nedenstående tabel. Sparekassen lever op til de nye krav, som de er udformet. Pr. 31.12.2016 kan LCR således opgøres til 435 %.

Sparekassen har et stærkt likviditetsberedskab, og en stresstest som gennemføres løbende, viser da også at Sparekassen har tilstrækkelig likviditet på både kort og på lang sigt.

Likviditetsberedskabet udgøres i al væsentlighed af realkreditobligationer med stor likviditet og høj kreditkvalitet (level 1B aktier).

	2015	2016	2017	2018
LCR >	60%	70%	80%	100%

LCR-kravet, som indføres gradvist frem mod 2018.

Ultimo 2016 udgjorde udlånsprocenten – udlån tillagt nedskrivning i forhold til indlån – 59,1 %.

4. Hoved- og nøgletal

Resultatopgørelse	2016 tkr.	2015 tkr.	2014 tkr.	2013 tkr.	2012 tkr.
Netto rente- og gebyrindtægter	85.377	82.448	74.407	67.526	66.563
Kursreguleringer	2.035	-2.865	-2.027	3.010	6.377
Andre driftsindtægter	6.344	6.061	1.124	0	0
Udgifter til personale og administration	57.209	55.823	52.038	50.031	48.619
Andre driftsudgifter	595	3.668	2.934	3.093	2.168
Nedskrivninger på udlån m.v.	14.591	10.930	6.405	7.046	5.240
Resultat før skat	14.087	12.150	10.158	6.844	14.766
Skat	3.642	2.355	1.535	2.345	+647
Årets resultat	10.445	9.795	8.623	4.499	15.413

Balance	2016 tkr.	2015 tkr.	2014 tkr.	2013 tkr.	2012 tkr.
Udlån	774.900	774.411	754.777	635.347	611.458
Indlån	1.381.897	1.314.593	1.180.072	962.950	908.185
Egenkapital	162.927	155.668	146.088	164.449	161.419
Aktiver i alt	1.629.202	1.552.538	1.391.596	1.162.036	1.086.210

Nøgletal	2016	2015	2014	2013	2012
Kapitalprocent	17,0	17,4	14,9	16,9	16,8
Kernekapitalprocent	13,8	14,1	12,2	16,9	16,8
Egenkapitalforrentning før skat	8,8	8,1	6,5	4,2	9,5
Egenkapitalforrentning efter skat	6,6	6,5	6,1	2,8	9,9
Basisindtjening pr. omkostningskrone	1,41	1,41	1,33	1,19	1,26
Indtjening pr. omkostningskrone	1,18	1,17	1,16	1,11	1,25
Renterisiko	1,0	2,6	2,8	2,4	1,1
Valutaposition	1,2	0,9	0,8	0,7	0,7
Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån	59,1	61,5	66,2	69,8	72,0
Udlån i forhold til egenkapital	4,8	5,0	5,2	3,9	3,8
Årets udlånsvækst	0,1	2,6	18,8	3,9	-6,9
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	325,5	312,9	261,1	301,8	284,6
Summen af store eksponeringer	48,1	51,2	75,4	42,4	44,8
Årets nedskrivningsprocent	1,2	1,0	0,6	0,9	0,7
Akkumuleret nedskrivningsprocent	3,7	3,3	2,6	4,8	5,6
Afkastningsgrad	0,9	0,8	0,7	0,6	1,4
Andel af tilgodehavender med nedsat rente	1,6	2,11	0,85	3,53	4,89

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
5. Renteindtægter		
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	10
Udlån og andre tilgodehavender	54.063	56.458
Obligationer	6.342	6.310
Øvrige renteindtægter	0	-16
I alt renteindtægter	60.405	62.762
6. Renteudgifter		
Kreditinstitutter og centralbanker	106	68
Indlån og anden gæld	2.391	5.140
Efterstillede kapitalindskud	2.639	2.716
Øvrige renteudgifter	0	1
I alt renteudgifter	5.136	7.925
7. Gebyrer og provisionsindtægter		
Værdipapirhandel og depoter	3.081	3.268
Betalingsformidling	4.981	4.589
Lånesagsgebyrer	12.844	11.117
Garantiprovision	1.062	1.107
Øvrige gebyrer og provisioner	8.371	8.341
I alt gebyrer og provisionsindtægter	30.339	28.422
8. Kursreguleringer		
Andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi	-599	455
Obligationer	-2.320	-7.485
Aktier m.v.	4.547	3.774
Valuta	354	366
Aktiver tilknyttet puljeordninger	10.336	10.790
Indlån i puljeordninger	-10.336	-10.790
Øvrige aktiver	53	25
I alt kursreguleringer	2.035	-2.865
9. Nettorente- og gebyrindtægter og kursreguleringer fordelt på aktivitetsområder		
Filialnet	76.169	73.540
Markedsaktivitet	8.319	2.775
Øvrige	2.924	3.268
I alt nettorente- og gebyrindtægter og kursreguleringer fordelt	87.412	79.583

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
10. Udgifter til personale og administration		
Lønninger og vederlag til direktion, bestyrelse og væsentlige risikotagere:		
Direktion	1.570	1.542
Antal af direktionsmedlemmer	1	1
Bestyrelse	671	514
Antal af bestyrelsesmedlemmer	9	9
I alt	2.241	2.056
Specifikation af vederlag til direktion:		
Peter Lading Sørensen		
Løn, fri bil, reg. feriepengeforpligtelse m.m.	1.570	1.542
I alt	1.570	1.542
Specifikation af vederlag til bestyrelse:		
Formand Christian St. Nielsen	137	114
Næstformand Pernille Amstrup-Bønløkke – indtrådt 1. april 2015	82	34
Særlig regnskabskyndig Leif Rygaard Jensen	95	80
Paul Busk Jensen	82	57
Palle Knudsen	55	46
Christian Greve	55	46
Jan Ellegaard	55	46
Karen F. Lisvad	55	46
Lene Brejnegaard – indtrådt 1. november 2015	55	8
Anne-Mette Andersen – udtrådt 31. marts 2015	0	11
Torben Katholm – udtrådt 31. marts 2015	0	11
Peter Heydorn Christensen – udtrådt 31. juli 2015	0	15
Personaleudgifter:	26.449	26.479
Pensioner	2.884	2.888
Udgifter til social sikring	4.677	4.259
I alt	34.010	33.626
heraf ansatte med væsentlig indflydelse på Sparekassens risikoprofil:		
Lønninger	2.951	2.550
Pensioner	318	272
Udgifter til social sikring	463	360
I alt	3.732	3.182
Antal ansatte med indflydelse på Sparekassens risikoprofil ..	4	4
Antallet af ansatte med væsentlig indflydelse er ændret fra 3 til 4 pr. 1/7-2015.		
Øvrige administrationsudgifter	20.958	20.141
I alt udgifter til personale og administration	57.209	55.823

Pensionstilsagn

Sparekassen har ikke givet pensionstilsagn til nuværende eller forhenværende medlemmer af Sparekassens direktion.

Incitamentsprogrammer

Der er ikke fastsat særlige incitamentsprogrammer for bestyrelse, direktion, medarbejdere eller væsentlige riskotagere.

Aflønning

Sparekassens bestyrelse, direktion og medarbejdere aflønnes alle med fast vederlag. Der sker ikke aflønning af repræsentantskabsmedlemmer.

	2016 tkr.	2015 tkr.
Antal beskæftigede		
Det gennemsnitlige antal beskæftigede omregnet til heltidsbeskæftigede:		
Ansatte beskæftigede med kreditinstitutvirksomhed	53,56	55,19
Øvrige	0,06	0,05
I alt	53,62	55,24
Revisionshonorar		
Lovpligtig revision af årsregnskabet	319	319
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	65	65
Andre ydelser.....	45	175
Samlet udgiftsført honorar til revisionsvirksomheder	429	559

11. Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender i regnskabsåret

Individuelle nedskrivninger på udlån og garantier

Nedskrivninger	12.386	14.426
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår ..	-2.020	-2.857
Værdiregulering af overtagne aktiver	1.426	678
Individuelle nedskrivninger m.v. i alt.....	11.792	12.247

Gruppevise nedskrivninger

Nedskrivninger	5.585	1.005
Gruppevise nedskrivninger m.v. i alt.....	5.585	1.005

Samlede nedskrivninger

Individuelle og gruppevise nedskrivninger i alt i årets løb.....	17.377	13.252
Endelig tabt (afskrevet) uden forudgående hensættelse	28	482
Renter af nedskrevne fordringer	-2.393	-1.860
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-421	-944
Årets resultatpåvirkning af nedskrivninger i alt	14.591	10.930

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
Individuelle nedskrivninger		
Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender primo.....	29.908	22.695
Årets nedskrivninger.....	12.386	14.426
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår ..	-3.402	-2.856
Endeligt tabt tidligere individuelt nedskrevet.....	-7.070	-4.357
Individuelle nedskrivninger på udlån ultimo.....	31.822	29.908
Gruppevise nedskrivninger		
Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender primo.....	4.195	3.190
Årets nedskrivninger.....	5.585	1.005
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår ..	-275	-231
Overtaget nedskrivninger ved fusion.....	275	231
Gruppevise nedskrivninger på udlån ultimo	9.780	4.195
Nedskrivninger og værdiregulering på udlån og andre tilgodehavender		
Individuelle nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender ...	31.822	29.908
Gruppevise nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender.....	9.780	4.195
Værdiregulering på overtagne udlån	12.751	26.104
Værdiregulering på udlån og andre tilgodehavender i alt.....	54.353	60.207
12. Skat		
Skat af årets skattepligtige indkomst	-73	0
Regulering af udskudt skat tidligere regnskabsår	-221	0
Regulering af udskudt skat som følge af ændret skatteprocent	0	-23
Regulering af udskudt skat	-2.486	-1.533
Beregnet skat i alt	-2.780	-1.556
Skat af egenkapitalbevægelser.....	-862	-799
Skat i alt i resultatopgørelsen	-3.642	-2.355
Beregning af effektiv skatteprocent		
Selskabsskatteprocent i Danmark	22,0 %	23,5 %
Regulering for skat af skattefrie indtægter og ikke fradragsberettigede omkostninger m.v.	-2,6 %	-9,9 %
Regulering af tidligere års skat	1,6 %	0,0 %
Bevægelser på egenkapitalen som ikke tidligere har indgået i opgørelsen af udskudt skat.....	4,9 %	6,0 %
Regulering af ændret skatteprocent	0	-0,2 %
Effektiv skatteprocent	25,9 %	19,4 %
Udskudte skatteaktiver og skattepassiver specificeres således:		
Materielle aktiver.....	576	758
Immaterielle aktiver, skattemæssigt	487	1.260
Udlån	1.221	1.173
Skattemæssige underskud.....	52	1.848
Andre aktiver og passiver	44	48
Udskudte skatteaktiver og skattepassiver netto.....	2.380	5.087

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
13. Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker		
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	71.358	13.565
I alt tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker ..	71.358	13.565
 14. Aktivposter fordelt efter restløbetider		
<i>Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker</i>		
Anfordring	71.358	13.565
I alt tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker ...	71.358	13.565
 <i>Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi</i>		
Anfordring	0	10.858
I alt udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi.....	0	10.858
 <i>Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris</i>		
Til og med 3 måneder	0	27.693
Over 3 måneder til og med 1 år	226.423	202.894
Over 1 år til og med 5 år.....	313.424	292.714
Over 5 år	235.053	240.252
I alt udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris ..	774.900	763.553
 15. Relativ fordeling af udlån opgjort til amortiseret kostpris og garantidebitorer		
1. Offentlige myndigheder	0,0 %	0,0 %
2. Erhverv, herunder:		
a) Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri.....	8,7 %	9,3 %
b) Industri og råstofindvinding	2,8 %	2,9 %
c) Energiforsyning	0,5 %	0,3 %
d) Bygge- og anlæg.....	3,9 %	4,5 %
e) Handel.....	5,2 %	6,4 %
f) Transport, hoteller og restauranter	2,3 %	2,5 %
g) Information og kommunikation.....	0,1 %	0,1 %
h) Finansiering og forsikring	1,0 %	1,3 %
i) Fast ejendom	6,7 %	6,2 %
j) Øvrige erhverv	6,0 %	7,4 %
Erhverv i alt.....	37,2 %	40,9 %
3. Private	62,8 %	59,1 %
I alt (pkt.1-3)	100,0 %	100,0 %

Fordelingen er i overensstemmelse med branchekategorier, som anvendes af Danmarks Statistik og Nationalbanken.

2016	2015
2016	2015
tkr.	tkr.

16. Nedskrivninger af udlån og tilgodehavender

Udlån, hvor der er indtruffet objekt indikation for værdiforringelse, som er indregnet i balancen med en regnskabsmæssig værdi større end 0.

Individuelle nedskrivninger:

Værdiansættelse af lån med OIV før nedskrivning	173.070	158.336
Nedskrivning – inkl. værdiregulering på overtagne udlån	32.961	40.283
Værdiansættelse af lån med OIV efter nedskrivning	140.109	118.053

Gruppevise nedskrivninger:

Værdiansættelse af lån med OIV før nedskrivning	716.588	672.960
Nedskrivning	9.780	4.195
Værdiansættelse af lån med OIV efter nedskrivning	706.808	668.765

Standardvilkår

Erhvervskunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra Sparekassens side på 3 måneder. Ved misligholdelse er det dog muligt for Sparekassen at tilsidesætte dette. Ved nyudlån, låneforhøjelser samt lån mod sikkerheder stilles der normalt krav om, at kunden løbende afleverer økonomiske oplysninger til Sparekassen.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra Sparekassens side på 3 måneder. Fastforrentede pantebreve er dog uopsigelige fra Sparekassens side i hele udlånsperioden. Ved misligholdelse er det dog muligt for Sparekassen at tilsidesætte dette. Der stilles normalt krav om økonomiske oplysninger ved nyudlån samt ændringer til eksisterende udlån.

Beskrivelse af sikkerheder

Sparekassen ønsker, i det omfang det er muligt, at reducere risikoen i forbindelse med indgåede forretninger med sine kunder ved, at modtage sikkerheder i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer, bankindeståender m.v. samt via modtagne garantier, kautioner, tilbagetrædelseserklæringer m.v. De mest anvendte sikkerheder er pant i fast ejendom og værdipapirer. Sparekassen overvåger løbende værdien af de modtagne sikkerheder.

	2016 tkr.	2015 tkr.
17. Immaterielle aktiver		
Goodwill		
Kostprisen		
Kostpris primo	11.088	3.531
Tilgang i årets løb	6	7.557
Afgang i årets løb	4	0
Goodwill ultimo i alt	11.090	11.088
Kunderelationer		
Kostprisen		
Kostpris primo	11.753	3.857
Tilgang i årets løb	0	7.896
Samlet kostpris ultimo	11.753	11.753
Ned- og afskrivninger		
Ned- og afskrivninger primo	1.123	144
Årets afskrivninger	1.174	979
Samlede ned- og afskrivninger ultimo	2.297	1.123
Kunderelationer ultimo i alt	9.456	10.630
Immaterielle aktiver ultimo i alt	20.546	21.718

Værdiforringelsestest: testen sammenholder den regnskabsmæssige værdi med den estimerede nutidsværdi af forventede fremtidige pengestrømmer (nytteværdi). Den særlige gældsstruktur i finansielle virksomheder medfører, at beregningsgrundlaget for nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme baseres på en forenklet egenkapitalmodel.

Egenkapitalmodellen tager udgangspunkt i afdelingens netto rente- og gebyrindtægter fratrukket direkte lønomkostninger samt andel af fælles omkostninger realiseret i 2016. Desuden fratrækkes forventet nedskrivningsbehov.

Værdiforringelsestest har i 2016 ikke givet anledning til nedskrivning af immaterielle aktiver.

Cash flow i terminalperioden

Cash flow i terminalperioden repræsenterer indtjening i de foregående år voksende med en konstant rate. Væksten er fastsat til 1 %. Væksten er fastsat på baggrund af forventninger til vækst i makroøkonomien.

Diskonteringsfaktoren

Diskonteringsfaktoren, som er anvendt til at beregne den tilbagediskonterede værdi af fremtidigt cash flow er 10,6 % før skat ved 22 % skat svarende til Sparekassens forventede afkastkrav på egenkapital og fremmed kapital. Efter skat udgør diskonteringsfaktoren 8,2 %

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
Primære forudsætninger:		
Erhvervet goodwill	11.090	11.088
Budgetperiode.....	5 år	5 år
Gennemsnitlig årlig vækst i budgetperioden	1,0 %	1,0 %
Gennemsnitlig årlig vækst i terminalperioden.....	1,0 %	1,0 %
Diskonteringsfaktor før skat	10,6 %	10,1 %
Diskonteringsfaktor efter skat.....	8,2 %	8,1 %
 18. Grunde og bygninger		
Domicilejendomme		
Omvurderet værdi primo	15.660	15.660
Tilgang i årets løb	238	797
Årets afskrivninger	-510	-503
Værdiændringer, indregnet i anden totalindkomst	-782	-312
Op- og nedskrivninger	-4.031	18
Omvurderet værdi ultimo.....	10.575	15.660
Sparekassens domicilejendomme er omvurderet til dagsværdi pr. 31.12.2016 af statsaut. ejendomsmægler & valuar MDE. Desuden er tre af Sparekassens ejendomme, nedskrevet til dagsværdi på baggrund i Finanstilsynets vurdering.		
 19. Øvrige materielle aktiver		
Kostprisen		
Kostpris primo	19.290	21.790
Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	2.457	2.016
Afgang i årets løb	810	4.516
Samlet kostpris ultimo.....	20.937	19.290
 Ned- og afskrivninger		
Ned- og afskrivninger primo	11.993	14.901
Årets afskrivninger	1.778	1.608
Tilbageførsel af afskrivninger.....	509	4.516
Samlede ned- og afskrivninger ultimo	13.262	11.993
Øvrige materielle anlægsaktiver ultimo i alt.....	7.675	7.297

	2016 tkr.	2015 tkr.
20. Indlån fordelt efter restløbetider		
<i>Indlån og anden gæld</i>		
Anfordring	1.079.362	1.032.548
Til og med 3 måneder	9.865	20.122
Over 3 måneder til og med 1 år	9.837	6.065
Over 1 år til og med 5 år	30.134	35.600
Over 5 år	82.251	93.518
I alt indlån og anden gæld.....	1.211.449	1.187.853
21. Indlån og anden gæld fordelt efter type		
<i>Indlån og anden gæld</i>		
Anfordring	1.079.362	1.032.548
Opsigelse	750	0
Tidsindskud	9.225	22.424
Særlige indlånsformer	122.112.	132.881
I alt indlån og anden gæld.....	1.211.449	1.187.853
22. Efterstillede kapitalindskud		
Efterstillede kapitalindskud, der kan medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlaget efter reglerne i CRR.....	36.000	36.000

Supplerende kapital: 36 mio. kr. udstedt 1. september 2014, fast rente 7,35 % p.a. frem til 1. september 2019. Herefter CIBOR3 + 6,53 % i margin. Kapitalen er konverterbar til garantkapital, såfremt Sparekassens egentlige kernekapitalprocent falder til under 7 %.

23. Regnskabsmæssig sikring

Sparekassen har ikke foretaget sikring af poster i balancen ved anvendelse af finansielle instrumenter.

24. Nærtstående parter

Transaktioner med nærtstående parter sker på markedsvilkår.

Nærtstående parter med bestemmende indflydelse over Sparekassen:

Ingen har bestemmende indflydelse.

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
Transaktioner med nærtstående parter i regnskabsåret		
Størrelsen af lån til – samt pant, kaution eller garanti med oplysninger om de væsentligste vilkår – stillet for nedennævnte ledelsesmedlemmer		
Direktion		
Lån m.v.	2.580	50
Sikkerhedsstillelser	0	0

Transaktionen består af en garanti for restkøbesum og et MasterCard.

Rentesatsen på lån m.v. til direktionen og evt. dennes nærtstående parter lån var ultimo 2016 0,0 % p.a. (MasterCard)

Bestyrelse		
Lån m.v.	22.716	23.721
Sikkerhedsstillelser	5.534	12.512

Rentesatser på lån m.v. til bestyrelsen og evt. dennes nærtstående parter lån lå ultimo 2016 i intervallet 2,2375 % – 15,25 %. Satserne omfatter også evt. lån til medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Desuden er der udstedt MasterCard til bestyrelsesmedlemmer der måtte ønske det med rentesats 0,0 % p.a.

Alle lån, kreditter m.v. til direktion og bestyrelse er ydet på normale og sædvanlige markedsmæssige vilkår, herunder såvel rente- som garantiprovisionssatser.

25. Retssager m.v.

Sparekassen er ikke bekendt med mulige retssager.

26. Markedsrisici

Renterisiko på gældsinstrumenter

Fordelt på valutaer

DKK	1.434	3.495
I alt renterisiko på positioner.....	1.434	3.495
Renterisiko i % af kernekapital efter fradrag	1,0	2,6 %

Renterisikoen er udtryk for det forventede tab på rentepositioner som følge af en stigning i renten på 1 %.

	2016 tkr.	2015 tkr.
27. Valutarisiko		
Valutakursindikator 1	1.602	1.245
I alt valutakursindikator 1	1.602	1.245
Valutaindikator 1 i % af kernekapital efter fradrag	1,2 %	0,9 %

Valutarisikoen er udtryk for risikoen for tab på Sparekassens positioner i fremmed valuta, når valutakursen ændrer sig negativt med 2 % i forhold til eksponering.

Valutaindikator 1 beregnes som den største sum af henholdsvis positioner i valuta, hvor Sparekassen har et nettotilgodehavende, og sum af positioner i valuta, hvor Sparekassen har nettogæld. Den største af disse positioner sættes i forhold til kernekapitalen efter fradrag.

Med udgangspunkt i Sparekassens positioner i EUR og øvrige valutaer er kursfølsomheden vurderet i forhold til opgørelsen af en sandsynlig valutakursrisiko. Kursrisikoen i forhold til EUR skønnes at udgøre 2,25 %, mens kursrisikoen på øvrige valutaer skønnes til at udgøre 12,0 %.

Positioner i EUR	1.166	918
Valutarisiko 2,25 %	26	21
Positioner i andre valutaer	436	327
Valutarisiko 12 %	52	39
Negativ effekt på årets resultat før skat	78	60
Negativ effekt på egenkapital	61	46

28. Aktierisiko

Beholdning unoterede aktier og andre kapitalandele	59.727	38.361
I alt aktieportefølje	59.727	38.361
Aktieeksponering i % af kernekapital efter fradrag	0,0 %	0,0 %

Sparekassens aktieeksponering opgøres som Sparekassens beholdning af børsnoterede aktier i % af kernekapitalen efter fradrag - andre kapitalandele indgår ikke i beregningen, men påvirker Sparekassens aktierisiko, og indgår i den følgende beregning.

Aktierisikoen er udtryk for risikoen for tab på porteføljen, når aktiekurserne falder.

Sandsynlige kurstab opgøres i forhold til et kurstab på 30 % på børsnoterede aktier, og i forhold til et kurstab på 15 % på unoterede aktier.

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
Kursfald på 15 % - unoterede aktier	8.959	5.754
Negativ effekt på årets resultat før skat	8.959	5.754
Negativ effekt på egenkapital	6.988	4.402

Pantsætninger

Sparekassen har ikke stillet pant eller anden sikkerhed i aktiver

Eventualforpligtelser

Finansgarantier	55.715	43.554
Tabsgarantier for realkreditudlån	132.847	109.005
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	90.010	32.544
Øvrige eventualforpligtelser	41.459	29.075
I alt	320.031	214.178

Andre forpligtede aftaler

Øvrige forpligtelser	44.269	40.612
I alt	44.269	40.612

Sparekassen anvender Skandinavisk Data Center A/S som datacentral. Ved udtræden af denne aftale inden for aftalens opsigelsesperiode er Sparekassen maksimalt pligtig til at skulle betale 38,2 mio. kr. svarende til, hvad der skulle være betalt i 48 måneder + Sparekassens andel af immaterielle anlægsaktiver.

Den resterende del af forpligtelsen er Sparekassens huslejeforpligtelser i.f.m. leje af lokaler til Sparekassens afdelinger i Allingåbro og i Auning.

Noter - resultatopgørelse og balance

	2016 tkr.	2015 tkr.
29. Pensionspuljer		
Resultatopgørelse		
Renteindtægter/terminspræmie af:		
Øvrige obligationer	927	1.279
Renteindtægter i alt	927	1.279
Udbytte af:		
Udbytte af aktier m.v.	372	422
Investeringsforeningsandele	2.585	757
Udbytte i alt	2.957	1.179
Kursregulering af:		
Øvrige obligationer m.v.	1.350	-1.186
Aktier m.v.	-286	4.095
Investeringsforeningsandele	6.287	5.745
Valuta	-16	11
I alt kursregulering	7.335	8.665
Gebyrer og provisionsudgifter	883	334
Puljernes resultat	10.336	10.789
Balanceoplysninger		
Aktiver		
Kontantindestående	766	6.486
Øvrige obligationer	0	60.932
Øvrige aktier	0	19.425
Investeringsforeningsandele	168.963	38.770
Andet	718	1.128
Aktiver i alt	170.447	126.741
Passiver		
Samlet indlån	170.447	126.741
Passiver i alt	170.447	126.741

	2016 tkr.	2015 tkr.
Kapitalgrundlag opgjort på baggrund af Kapitalkravsforordningen - CRR		
Egenkapital ex. hybrid kernekapital	162.927	155.058
Opskrivningshenlæggelser	0	610
Egentlig kernekapital før fradrag	162.927	155.668
Foreslået udbytte	-1.740	-1.695
Immaterielle aktiver	-20.545	-21.718
Udskudt aktiveret skatteaktiv	-2.380	-1.848
Øvrige fradrag	-12.515	-6.743
Egentlig kernekapital efter fradrag	125.747	123.664
Hybrid kernekapital	15.000	15.000
Kernekapital før fradrag	140.747	138.664
Øvrige fradrag	-3.838	-4.246
Kernekapital efter fradrag	136.909	134.418
Supplerende kapital	36.000	36.000
Kapitalgrundlag før fradrag	172.909	170.418
Øvrige fradrag	-3.838	-4.246
Kapitalgrundlag efter fradrag	169.071	166.172
Kreditrisiko	780.547	715.561
Markedsrisiko	71.911	102.946
Operationel risiko	142.094	134.154
Risikoeksponering	994.552	952.661
Kapitalprocent jf. artikel 92 i Kapitalkravsforordningen - CRR beregnet som kapitalgrundlag efter fradrag i procent af risikoeksponering i alt	17,0 %	17,4 %
Minimumskapitalkrav jf. artikel 93 i Kapitalkravsforordningen - CRR	37.169	37.313
Sparekassens individuelle solvensbehov¹ jfr. lov om finansiel virksomhed § 124 stk. 3 er pr. 31.12.2016 opgjort efter Kreditreservationsmodellen – 8+	10,9 %	10,9 %

¹ Opgørelsen af solvensbehovet er ikke omfattet af revision af årsregnskabet.

